

Učiteljski Tovariš.

Glasilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva.

Vsebina: Vspored XIV. glavne skupščine. — Novi učiteljski disciplinarni zakon na Štajerskem. — Ukazi in odredbe šolskih oblastev. — Zmes. — Dopisi. — Društveni vestnik. — Književnost in umetnost. — Vestnik. — Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Zaveza avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev.

Vspored

XIV. glavne skupščine

Zaveze avstr. jugoslov. učiteljskih društev

dne 14., 15. in 16. avgusta 1902 v Trstu.

I. V četrtek, dne 14. avgusta.

1. Ob 1/2 1. uri popoldne: Seja upravnega odbora v hotelu „Evropa“.

Vspored:

- poročilo o delovanju vodstva Zaveze;
- določitev poročila za delegacije;
- predlogi in nasveti.

2. Ob 1/2 7. uri zvečer: Zborovanje delegacij v Čitalnični dvorani.

Vspored:

- Predsednik otvori zborovanje;
- poročilo tajnikovo o delovanju Zaveze in Zavezinih društev;
- poročilo računskih pregledovalcev za leto 1901. (§ 15. pos. r.);
- blagajniško poročilo;
- volitev treh pregledovalcev računov (§ 15. pos. r.);
- določitev letnih doneskov Zavezinih članov (§ 7. lit. a Zav. pr.);
- določitev vspeveda za glavno zborovanje (§ 24. Zav. pr.);
- določitev časa prih. XV. glavni skupščini Zaveze (§ 22. Zav. pr.);
- volitev vodstva in upravnega odbora Zaveze (§ 11 in 12 Zav. pr.);
- predlogi in nasveti.

II. V petek, dne 15. avgusta.

1. Ob 9. uri dopoldne:

Glavno zborovanje

po vspredu, ki ga določijo delegacije, v veliki dvorani hotel „Evropa“.

- Takoj po glavnem zborovanju redni občni zbor „Jubilejnega društva „Samopomoč““ po običajnem dnevnem redu.
- Ob 1. uri popoldne: Banket v hotelu „Evropa“. Kuvert brez vina velja 3 K.
- Ob 6. uri zvečer: Koncert v „Narodnem domu“ v Barkoli. (Vabilo in vsprede se natisne posebe.)

III. V soboto, dne 16. avgusta.

1. Ob 1. uri popolnoči:

Izlet v Benetke

odkoder se vrnemo 18. avgusta zjutraj pred odhodom dunajskega vlaka.

Za glavno zborovanje so zglašene te-le razprave:

- „Naše stališče“. Govori gosp. Engelbert Gangl.
- „Naše mladinsko slovstvo“. Poroča isti govornik.
- „Naša organizacija in nje namen“. Govori gosp. Vekoslav Strmšek.
- „Preosnova disciplinarnega zakona“. Poročevalec gosp. Iv. Šega. (Načrt zakona glej v 24. števil. „Učit. Tov.“ z dne 10. avgusta t. l.)
- „Pravna razmerja avstrijskega, osobito slovenskega ljudskega učiteljstva“. Zglašilo „Pedagogičsko društvo“ v Krškem. Poročevalec gosp. Ivan Lapajne.
- Predlog: Zaveza naj stopi v dogovor in zvezo z društvom „Učiteljski dom v Celovcu“ in naj priredi l. 1903. svoje zborovanje v tem mestu. Zglašilo isto društvo in utemeljeval bo predlog isti govornik.

Vodstvo Zaveze.

Novi učiteljski disciplinarni zakon na Štajerskem.

Naučni odsek štajerskega deželnega zbora je storil velik zgodovinski korak: vložil je predlog za novi disciplinarni zakon učiteljstva. Na prvi pogled se bo zdelo morda to komu manj važno za javnost, češ, da se tiče le enega sloja, in še tukaj le onih, ki zabredejo v kako nevšečno priliko ter pridejo v dotiko s disciplinarnim zakonom. Toda tukaj je upoštevati dvojno. Z učiteljsko zavestjo in njegovim samostojnim, naprednim mišljenjem rastejo tudi novi njegovi sovražniki, posebno med duhovniškem stanom. A kakor znano, je to ona vrsta sovražnikov, ki ne nastopa z odkritim vizirjem, temuč se plazi za svojim plenom prav po mačje ter mu zasadi kremplje v tilnik. Maščevanje teh ljudi obstoji namreč v bojazljivih, podlih denunciacijah pri učiteljskih višjih inštancah.

Drugo zlo pa je, da se proti takim sovražnikom ovadeni učitelj niti braniti ne more, ker mu ostane prikrit ter se po dosedanem disciplinarnem zakonu tudi zagovarjati ne sme. Izročena je njegova usoda na milost in nemilost ovaduhu in disciplinarnemu sodišču. Koliko učiteljskih žrtev ima tedaj na vesti ta nevreden despotizem!

Najhujše deluje zastarani aparat tam, kjer je napredno in radikalno učiteljstvo podrejeno klerikalnim šolskim oblastim kakor n. pr. na Nižje Avstrijskem, osobito na Dunaju, pod Luegerjem, najhujšim sovragom svobodomiselnega učiteljstva.

Posledice so vidne. Svobodomiselno učiteljstvo se nahaja v vednem strahu pred skritimi sovražniki. Marsikje je rodil ta strah vsaj štreberstvo, če ne naravnost neznačajnost. Nevpogljivi in jekleni značaji med učiteljstvom, ki vkljub vsemu zalezovanju hodijo ponosno svoja pota ter se ne boje nikjer pokazati svojega radikalnega prepričanja, pa imajo dan na dan izbojevati toliko bridkih bojev, da se krepki in nevpogljivi značaji med mladino pač neradi odločijo za tolike neprilike pri takih pičlih dohodkih. In vendar je ravno med učiteljstvom najbolj potreba oseb, ki samostojno mislijo in delajo, ne da bi bili na vse strani odvisni in odgovorni.

Kako resno je naučnemu odseku na tem, da se odstrani ta cokla na naraščaju svobodomiselnega in značajnega učiteljstva, pokazal je s tem, da skliče enketo štajerskega meščanskega in ljudskošolskega učiteljstva, da vsestransko presodi in pretresa načrt novega disciplinarnega zakona.

V novem disciplinarnem zakonu je ovržen, ozir. izpremenjen § 54 drž. šol. zakona, potem pa tudi §§ od 40 do 51 zakona z dne 5. februarja 1870 glede učiteljskega disciplinarnega postopanja.

Najvažnejše določbe novega disciplinarnega zakona so glede preiskovalne, sodne in prizivne inštanee. Kot preiskovalna inštanca fungira okrajni šolski svet. Ako se uvede disciplinarna preiskava, se mora obdolženca takoj obvestiti; o obdolžitvi ga je zaslišati ter se mora njegova ustna ali pismena izpoved priložiti aktom. Dovoliti se mu mora nadalje vpogled v preiskovalne akte ter da navede svoje razbremenilne priče in drug dokazilni material. Po zaključeni preiskavi se mora obdolženca takoj obvestiti o izidu.

Sodna disciplinarna inštanca je c. kr. deželni šolski svet. Obravnave se vrše pred isto kontradiktorično. Obdolžen se lahko ustno zagovarja ali vpošlje pismeni zagovor. Obravnava ni javna.

Prizivna inštanca je glede krivde kakor tudi odmere kazni c. kr. naučno ministrstvo. Oblika postopanja pri prizivni inštaneci ostane nespremenjena.

Kdor zna ceniti kulturni pomen samostojnega in neodvisnega učiteljstva, ki goji lastno mnenje in dejanje brez bojazni pred samovoljnostjo vladajočih sil, ta bo pač novi disciplinarni zakon z veseljem pozdravil kot pravo dobroto učiteljstvu, šoli in ljudstvu. Naj bi štajerskemu zgledu sledili vsi v tem oziru zaostali deželni zbori! „Sl. N.“

Ukazi in odredbe šolskih oblastev.

I.

Ukaz c. kr. deželnega šolskega sveta kranjskega iz dne 26. maja 1902, št. 1511. (Unterrichtsbeginn. — Ferialtage.)

In theilweiser Abänderung des Punktes 5 des h. ä. Erlasses vom 8. October 1870, Z. 316, wird in Ausführung der §§ 9 und 10 der Schul- und Unterrichtsordnung vom 20. August 1870, Z. 7648, R. G. Bl.-Nr. 105, angeordnet:

1.) Die Einschreibung der Schüler in die Volks- und Bürgerschulen hat nach § 1 alin. 2 der Schul- und Unterrichtsordnung in den drei Tagen vor Beginn des Schuljahres zu geschehen.

2.) Der Unterricht hat am ersten Schultage zu beginnen.

3.) Die Vertheilung der Armenbücher und der Requisiten hat am ersten Schultage zu erfolgen. Der Ortsschulrath, beziehungsweise die Schulleitung, hat rechtzeitig vorzusorgen, dass die nöthigen Bücher, Schreib- und Zeichenrequisiten, Materialien für weibliche Handarbeiten und dergl. vor Beginn des Schuljahres angeschafft werden.

4.) Der laut Ministerialerlasses vom 8. November 1880, Z. 15.905, M. V. Bl.-Nr. 34, für den Empfang der heiligen Sakramente der Busse und des Altars freizugebende Tag bezieht sich nicht auf Klassen, deren Schüler diese Sakramente noch nicht empfangen.

5.) Aus Anlass der Betheiligung der Schulkinder am Markus-Bitt- und anderen ProzeSSIONen, der heiligen Messe am Aloisustage, oder gelegentlich von Missionen und lokalen Kirchen- oder weltlichen Festen darf der Unterricht nicht verkürzt oder aufgelassen werden.

6.) Die Bestimmung der grossen Jahrmärkte als Ferialtage auf dem Lande wird aufgehoben.

7.) Der Faschingsdienstag - Nachmittag, der Aschermittwoch und der Allerseeleentag sollen schulfrei bleiben.

8.) Für die Weihnachtsferien wird der 24., 25. und 26. December bestimmt. An den Werktagen zwischen Weihnachten und Neujahr hat regelmäßiger Unterricht stattzufinden.

Der k. k. Landespräsident:

Hein m. p.

II.

Ukaz c. kr. deželnega šolskega sveta kranjskega z dne 31. maja 1902, št. 345. (Bezirkslehrerkonferenzen, Vorbereitung der Lehrer auf den Unterricht. Methode des Unterrichtes.)

Bezüglich der Durchführung der im Sinne des § 45 des Reichsvolksschulgesetzes vom 14. Mai 1869, R. G. Bl. Nr. 62,

der Ministerial-Verordnung vom 8. Mai 1872, R. G. Bl.-Nr. 68, und des § 17 Punkt 13 des Gesetzes vom 9. März 1879, L. G. Bl.-Nr. 13, abzuhaltenden Bezirkslehrerkonferenzen und der Vorbereitung der Lehrer auf den Unterricht wird angeordnet:

a) Die Mittheilung herabgelangter Erlässe in extenso bei den Bezirkslehrerkonferenzen ist überflüssig, da diese Erlässe ohnehin den Schulleitungen zukommen und von diesen den Lehrern bekanntzugeben sind. Der Inspector hat sich also dabei und auf die Erklärung solcher Normen zu beschränken, welche eine Erläuterung bedürfen.

b) In der Conferenz sind vor allem methodische und pädagogische Fragen zu besprechen und Hospitierungen zu veranstalten. Die Themata sind von allen Konferenzmitgliedern schriftlich auszuarbeiten, die methodischen auch durch Stundenbilder zu illustrieren, alle vom Bezirksschulinspector zu censurieren und mit dem Berichte über die Conferenz dem Landesschulrath einzusenden. Den Referenten bestimmt der Bezirksschulinspector auf Grund der Ausarbeitungen unmittelbar vor der Conferenz.

c) Jedes Mitglied der Conferenz hat in seiner Ausarbeitung die benützten Werke gewissenhaft anzuführen.

d) Der Bezirksschulinspector (der ständige Ausschuss) hat die Themata planmäßig zu wählen und zu vertheilen. Die Zahl derselben darf nicht auf Kosten der Gründlichkeit vermehrt werden.

e) Die Themata sind so zeitlich zu bestimmen, dass die Lehrer genügend Zeit haben, sie eingehend zu studieren und gewissenhaft auszuarbeiten.

Mit Rücksicht auf die Wichtigkeit einer gewissenhaften Vorbereitung der Lehrer auf den Unterricht und der Aneignung der von Wissenschaft und Praxis anerkannten und von der Bezirkslehrerkonferenz angenommenen Methoden (§ 62 der Schul- und Unterrichtsordnung) sind die Lehrer weiters zu verhalten, den Bestimmungen dieses Paragraphen genau zu entsprechen, sich gewissenhaft auf den Unterricht vorzubereiten, vor Beginn des Schuljahres den Lehrstoff der Klasse, in welcher sie wirken werden, auf die Quartale, Monate und Wochen zu vertheilen und in einem eigenem Tagebuche den an den einzelnen Tagen, bezw. in den einzelnen Stunden zu bietenden, resp. einzuübenden Lehrstoff zu verzeichnen.

Die Ausführung dieser Stoffvertheilung, bezw. die Führung des Tagebuches ist im Sinne des § 26 alin. 2 der Schul- und Unterrichtsordnung, bezw. des § 2 lit. i—n, und der §§ 3 und 4 des Ministerial-Erlasses vom 18. Mai 1869, Z. 140, Prs. Min. Vdg. Bl.-Nr. 44, des § 29 Bl. 3. 4. und 5. des Gesetzes vom 25. Februar 1870, L. G. Bl.-Nr. 11 und nach der Ministerial-Verordnung vom 3. November 1899, Z. 9571, Ministerial-Verordnung Bl.-Nr. 59 von den Oberlehrern, resp. den Bezirksschulinspectoren und vom Landeschulinspector genau zu überwachen.

Hievon wird der k. k. Bezirksschulrath zur genauen Darnachachtung in Kenntnis gesetzt.

Gleichzeitig wird der k. k. Bezirksschulrath angewiesen, die im Vorjahre angeordnete Revision der allgemeinen Normallehrpläne derart vorzunehmen, dass dieselben in der im Jahre 1903 abzuhaltenden Landeslehrerkonferenz definitiv festgestellt werden können.

Der k. k. Landespräsident:
Hein m. p.

Zmes.

XLI

Kakor mi poročajo prijatelji s Štajerskega in kakor razvidim iz zakotnega lista „Slov. Gospodar“, so štajerski klerikaleci besno napadli tamošno vrlo učiteljstvo, kar se bode ponavljalo na marsikaterem političnem shodu. Pela se bode stara pesem o pešanju vere in brezverstvu učiteljstva.

Katoliška duhovnika dr. Klasen in dr. Bumüller izdajata časopis „Das 20 Jahrhundert“, v katerem pobijata klerikalizem s katoliškega stališča in sta ultramontanstvo in klerikalizem označila takole: „Ultramontanstvo je ona smer v katoliški cerkvi, ki stoji na stališču, da treba siloma izpeljati verske in cerkvene predpise in sicer s pomočjo države ter smatra zategadelj državo za izvrševalni organ cerkve. — Zato ultramontanci ne ločijo politike in cerkve. Vero je možno siloma vpeljati le tedaj, če se ima politično moč države v rokah. Zato stremijo za politično nadvlado v državi. Za zgolj politične aspiracije se zlorablja vera, katera se kaže masi, kako je preganjana. Značilna je za ultramontance lažnivost. Ti ljudje niso odkritosrčni niti sami sebi, ker naglašajo le svetle strani cerkve in še bolj le dobre strani svoje stranke, v vsem drugem pa rabijo nepošteni zistem prikrivanja. Zato imajo mnogo „dobrih“ katolikov, katerih tajna moralična vrednost je v protislovju s kazanim katolicizmom.

Ti nosijo svoje versko prepričanje v možnjičku. To so najčistejši farizeji. Pomanjkanje resnicoljubnosti in poštenosti je specifičen znak klerikalnega časopisja. Ultramontansko katoliško časopisje je surovo, zabavljajško, prostaško, in lažnivo ter moralično in intelektualno inferiorno. Karakteristično za ultramontance je tudi pretirano naglašanje cerkve mesto vere, pravice cerkve mesto dolžnosti vere in zunanosti mesto notranjosti.“

Poglejte se v zrcalo: Korošec, Lampe, Pavlica, Gredolčiči et tutti quanti!

In najdejo se brumne dušice, kakor so v katoliškem društvu slov. učiteljic na Goriškem, ki hočejo menihu Ivanu Svetokrižkemu postaviti celo spomenik. Ali ga dobi tudi brat Fridolin?? Na zborovanju dne 8. junija je predavala predsednica o Kehru kot ravnatelju semenišč. Kaj brigajo učiteljice semeniški ravnatelji?! Slomškarice, ali ste padle na glavo ali vas luna trka??

C. kr. profesor Berbuč bi rad dobil v svoji profesorski službi popolen odpust, dokler ne dobi cele penzije. To je njegov ideal. Malce je že potipal na Dunaju, a so mu rekli, da tako hitro to ne gre, ker bi zbudilo preveč pozornosti, ker takih škandalov je še zdaj malo. Zato je bil grof Goëss zelo zadovoljen, da je prišel tak c. kr. pedagog v c. kr. deželni šolski svet.

Iu glej, nedavno je šlo za imenovanje učiteljic na dveh novih nemških razredih c. kr. dekliske vadnice. Za te dve mesti sta prosili tudi dve Slovenki — in sicer (o groza) dve klerikalki. Jedna je celo tajnica katoliškega društva učiteljic, jo proglašajo za najboljšo učiteljico v „Šol. Domu“, ima vse izpite tudi za nemške šole, povrh celo izpit za meščanske šole, ima že dovolj prakse. Oče druge je znamenitih sodelovalec v klerikalnih vrstah; vzgojena je na nemškem učiteljišču in nemščina jej gladkeje teče nego slovenščina. Njiju tekmovalki sta bili v vsakem oziru slabše kvalifikovani začetnici — toda trdi Nemki in dobili sta službi.

Da se je moglo izpeljati to namero, moral je jeden klerikalnih udov izostati in ta je bil: c. kr. profesor Berbuč, sicer „uradno“ zadržan. Grof Goëss je imel še zjutraj skrbne gube na čelu, pri odhodu pa je vesel dejal: Heute war ein schöner Tag für mich! Ich danke, ich danke! Slomškarice! to je vaše plačilo od vaših ljudij, c. kr. prof. Berbuč pa dobi v kratkem zaželjeni odpust v — svoje plačilo.

Jakličev pseudo — Leibblatt bruha v zadnji št. svojo jezico na „Učit. Tov.“ Uboga „podrta peč“! Kje pa si imela korajžo, ko te je ostro pogledal g. baron Hein? Zakaj si skrila hitro svojo piščalko? Grozno ste se blamirali, ker niste vedeli, kakšen bode konec vaše komedije in sedaj se zvijate, kakor črviček, ako stopiš nanj.

Po nerodnih škandalih v deželnem zboru, kakršne napravljajo le pijane barabe ali analfabeti, je tudi prošnja „Slov. učit. društva“ ostala nerešena. Da Slomškarji vržejo nekaj peska v očim svojim bedastim članom, piše „Slov. Učitelj“: „Prošnja zaboljšanje učit. plač „Slomškove zveze“ ni bila še predložena deželnemu zboru. Njen predsednik je hotel počakati nekoliko mirnejšega zborovanja, ker je bil mnenja, da je treba za odobravanje tega vprašanja, ki je tolike važnosti za vse učiteljstvo, mirnega časa, ko se parlamentarno delo vrši.“ Ali ni to hinavstvo? Fej! Podrta peč je hotela čakati mirnejšega časa, a je sama mir kalila s piščalko kakor pastirji na paši.

Vašim besedam velja rek: Wer glaubt, wird selig!

Rešetar.

Dopisi.

Kranjsko.

Iz Ljubljane. (Okrajna učiteljska konferencija.) Ker smo dali zadnji čas regulaciji učiteljskih plač nekoliko več prostora, zaradi tega smo morali odložiti konferenčna poročila, nekatere dopise in društvene vesti. Prav iz tega uzroka se je zakasnelo tudi poročilo o okrajni učiteljski konferenciji ljubljanskih slovenskih šol, ki se je vršila dne 19. junija v lepi, z zelenjem in podobami krasno okinčani mestni deklški osemrazrednici in sicer pod predsedstvom novega c. kr. okrajnega šolskega nadzornika gosp. Antona Maierja. Konferencijo je počastil s svojo prisotnostjo c. kr. deželni šolski nadzornik g. Fr. Hubad ter prisostoval praktičnemu nastopu g. učitelja Fr. Marolta, kateri je obravnaval „domačo mačko“ po biologični metodi. Praktični nastop je trajal eno uro. Na to smo se podali vsi v krasno ozaljšano risalnico, kjer otvori g. predsednik konferencijo s prijaznim pozdravom na prisotne ter z iskreno željo, da bi bilo to zborovanje na uspeh in korist ljubljanskemu ljudskemu šolstvu. Svojim namestnikom imenuje g. nadučitelja Fr. Gabrška. Ko prebere g. nadzornik imena vseh tistih, ki imajo pravico prisostovati konferenciji, se izvolita per acclamationem za zapisnikarja gdč. Mira Dev, in gosp. K. Simon, overovateljem zapisnika se pa določita g. nadučitelj Jožef Maier in Janez Levec.

Po teh formalnostih je pričel g. nadzornik s svojim poročilom. Pri okrajnih učiteljskih konferencijah imajo nekateri gg. nadzorniki navado, da pri svojih opazkah glede nastopa posameznih učiteljev(ic) naštevajo navadno le slabe strani dotičnika, njegove napake in grehe. To je že tako zastarela šablona, da človeka že preje ušesa bole, preden začne g.

nadzornik s svojimi „opazkami“. N. pr. Na enej šoli mi ni dopadlo, da učitelj — — —. Zopet na drugi šoli sem opazil, da učitelj — — —. Na ta način gredo te „opazke“ vse po enem kopitu in to leto za letom. Le pogledjmo nekoliko konferenčna poročila zadnjih let v posameznih okrajih in videli bomo, da so si popolnoma podobna. Ene in iste napake se pri istih učiteljih leto za letom ponavljajo in objavljajo pri konferencijah. Nadzornikova naloga je, da te napake čim preje odpravi, zakaj šole se ne vzdržujejo zaradi učiteljev, ampak učitelji se nastavljajo zaradi šol. Le, če bo na ta način izvrševal vsakdo svojo nalogo, bo koristil svojemu narodu in povzdignil naše ljudsko šolstvo.

Popolnoma novo smer je pa ubral s svojim poročilom g. nadzornik Maier ter začel novo strujo, katero bi bilo želeti, da se udomači pri naših okrajnih učiteljskih konferencijah. V tem poročilu se niso naštevale napake, katere je ta ali oni učitelj zakrivil v šoli, ampak g. nadzornik Maier je na podstavi teh napak dajal učiteljstvu le utemeljene metodične migljaje, kako je treba učitelju postopati pri posameznih predmetih, da se doseže dober uspeh. Kakor pa že dandanes vse teži po napredku, prav tako tudi metoda v posameznih predmetih vedno napreduje. Zato mora pa učitelj, kdor hoče korakati z duhom časa naprej, tudi pridno prebirati in študirati novejšje metodične knjige. Dolgoletna praksa sama še ne napravi spretnega učitelja, če dotičnik ne čita novejših slovstvenih proizvodov, ki jih je rodila moderna pedagogika. Stari mežnarji so imeli za časa konkordatske dobe tudi dolgoletno prakso, a za svojo naobrazbo se niso brigali, zato jim je bila pa tudi edina in vsa metoda — palica. Nova šola je izbacnila palico iz šole, na nje mesto so pa stopili izobraženi učitelji in pedagoški pisatelji, kateri so dajali in še dajejo učiteljstvu potrebna navodila in nauke, kako naj nastopa učitelj v šoli, da doseže tisti cilj, katerega nam predpisuje novi šolski zakon. Naloga nadzornikov pa bodi, da temeljito proučujejo novejšje pedagoško slovstvo ter potem učiteljstvu pri konferencijah, ali pa tudi ob drugih prilikah nasvetujejo take vire, po katerih se učitelj potem naobražuje in napreduje v svojem poklicu. Take misli so vodile bržkone tudi g. nadzornika Maierja ter je n. pr. za pouk v spisju priporočal učiteljstvu: Der Aufsatz in der Volks- und Bürgerschule. Von Franz Frisch. Beiträge zur Methodik des Aufsatzunterrichtes. Pri naravoslovnem pouku prodira dandanes biologična metoda, katera uči, kako organična telesa žive. Da bi se učiteljstvo seznanilo s to najnovejšjo metodo pri naravoslovnem pouku, zato priporoča g. nadzornik: Der Unterricht der Naturgeschichte an der Volks- und Bürgerschule. Eine Methodik dieses Unterrichtes auf moderner Grundlage. Von dr. Emanuel Witlaczil in pa: Über die Reformbestrebungen auf dem Gebiete des naturgeschichtlichen Unterrichtes von dr. Otto Schmeil.

Mislimo, da marsikomu ustrezemo, če navedemo tudi mi ob tej priliki na tem mestu še par drugih v to stroko spadajočih virov. Zagrebški „Napredak“, glasilo „Hrvatskoga pedagoško-književnega zbora“ in „Saveza hrv. učil. društava“ je priobčil letos iz peresa Iv. Krmpotića v 21.—25. številki daljšo, prav zanimivo razpravo pod naslovom: Biološki momenat u prirodopisnoj obuci. Dalje priporočamo prijateljem šolskega napredka: Die neuen Bahnen des naturkundlichen Unterrichtes von G. Partheil und W. Probst in pa: Methodik des naturgeschichtlichen Unterrichtes und Kritik der Reformbestre-

bungen auf Grund der neueren Psychologie von W. A. Lay.

Po tem ovinku pridemo zopet k nadzornikovemu poročilu. Že po teh kratkih opazkah, katere smo podali do sedaj, čitatelj lahko izpozna, da je bilo poročilo poučno in praktično sestavljeno; zato smo pa tudi vsi poslušalci z velikim zanimanjem sledili temu strokovnjaškemu poročilu. Če bo g. nadzornik to svoje započeto delo v tem smislu nadaljeval, mu bo vse ljubljansko napredno učiteljstvo vedno najboljše zaslonba. Napreden učitelj se dela ne boji, če vidi, da to delo koristi ljudskemu šolstvu. Čujemo, da pride nadzornikovo poročilo ljubljanskemu učiteljstvu tiskano v roke, zato se danes ne bomo dalje mudili ž njim.

Nastopna točka dnevnega reda je bila na podlagi zgoraj omenjene praktične učne slike sestavljeno poročilo učitelja Fr. Marolta: „Enotno postopanje v podavanju nazornega nauka“. Na podstavi tega vestno pripravljene poročila so se sprejele te-le teze: 1. Nazorni nauk je temelj vsemu realnemu pouku in neizčrpen vir za spisje. 2. Za uspešno poučevanje nazornega nauka je treba vseh potrebnih učil, znanja obsega tvarine, poznavanja priznana najboljše metode in vestne učiteljeve priprave za podavanje. 3. Enketa, obstoječa iz vseh učnih oseb prvih razredov mestnih ljudskih šol naj v prihodnjem šolskem letu teoretično izvrši podrobni učni načrt iz nazornega nauka za I. šolsko leto.

Konferencija je dalje sklenila, da se s prihodnjim šolskim letom uvedo na ljubljanskih ljudskih šolah te-le nove učne knjige: 1.) V prvem razredu prof. A. Črničeve „Računica“ I. del. 2.) V drugem razredu prof. A. Kržičeve „Svete zgodbe za male otroke“. 3. V četrtem razredu Josin-Ganglovo „Tretje berilo“. Za zemljepisni pouk ostane še nadalje Orožen-Hardtov „Zemljepisni atlas“ s 7 zemljevidi, iz izdaje s 14 zemljevidi se pa sprejme za zdaj samo prvi zemljevid, ki opisuje konvencijonelna znamenja v zemljevidih.

Na to je poročal g. Režek o računu okrajne učiteljske knjižnice. Pri tej priliki je izrekla konferencija zahvalo gosp. nadučitelju Jožefu Maierju za njegovo mnogoletno vzorno oskrbovanje knjižnice. Ker se je dosednji odbor odrekel zopetni izvolitvi, so bili izvoljeni v knjižnični odbor g. nadučitelj Fr. Gabršek, gdč. M. Šerc in g. Fr. Marolt. V stalni odbor so bili izvoljeni g. nadučitelj J. Maier, g. nadučitelj Fr. Gabršek, gdč. nadučiteljica E. Gusl in g. J. Režek. Pri volitvi dveh delegatov za prihodnjo deželno učiteljsko konferencijo sta bila izvoljena z veliko večino glasov gg. Fr. Črnagoj in L. Jelenc.

Ko je prečital g. predsednik še najnovejši ukaz vis. c. kr. dež. šol. sveta, katerega priobčujemo na drugem mestu, je zaključil konferencijo s slava-klicem presvitemu cesarju. Popoldne je pa izletelo mestno učiteljstvo v Šiško k „Vodniku“ ter se je v družbi svojega nadzornika in g. ravnatelja Levca, ki vedno rad prihiti v družbo mestnih učiteljev, prav prijateljski zabavalo.

Iz logaškega okraja. (Okraj. učit. konferencija.) Letošnja okr. učit. konferencija za logaški okraj se je vršila dne 9. julija 1902 v Gor. Logatecu. Ob 10. uri otvori c. kr. okr. šol. nadzornik g. Iv. Thuma konferencijo s prijaznim pozdravom, spominjajoč se umrlega tovariša A. Božiča iz Idrije, predstavi navzočega vodjo okr. glavarstva g. pl. De-

telo, na novo med letom v okraj došle učiteljice in učitelje ter se končno spominja vladajoče hiše.

Vodja okr. glavarstva se toplo zahvali ter povdarja, da hoče biti vedno pravi prijatelj šolstva in učiteljstva.

G. predsednik imenuje svojim namestnikom starosto logaškega učiteljstva — L. Božiča, katero imenovanje zbrano učiteljstvo z odobravanjem pozdravi. Zapisnikarjem se volita gg. P. Repič — Unec in Iv. Šega — Dol. Logatec.

Iz obširnega poročila nadzornikovega o nadzorovanju šol posnamemo, da je šolstvo tega okraja prav povoljno, da učiteljstvo krepko koraka z duhom časa in da skuša prilagoditi šolstvo najnovejšim zahtevam na šolskem polju. Pri tej priliki moramo z veseljem konstatirati, da se letošnje poročilo dokaj razločuje od prejšnjih, kajti le to je bilo jako zanimivo sestavljeno, zakaj poročilo se je dotikalo v mnogih točkah najnovejših zahtev, ki jih zahteva moderno šolstvo. In to je prav!

Želeli bi za prihodnje, da naj bo poročilo tako sestavljeno, da bo primerjalo šolstvo logaškega okraja z razvojem najnovejšega časa, sloneče na najnovejših pojavih pedagoškega obzorja.

Nalogo: Kako se poučuj zgodovina v ljudski šoli, da vzbuja v otroških sreih patriotizem — kateri referat je moralo vse učiteljstvo tega okraja rešiti — sta dobro rešila gdč. Jos. Šušteršič — Sp. Idrija in J. Novak — Idrija.

Iz poročila knjižničnega odbora posnamemo sledeče: Tekom upravnega leta 1901—1902 je prirastlo knjižnici 39 del v 52 zvezkih. Izposodilo se je 131 knjig. — Računski zaključek je ta-le:

dohodkov je bilo . . .	180 K 55 h
stroškov pa	249 „ 68 „
primanjkljaj	69 K 13 h

a poleg tega ima knjižnica še dolga na omari; napravila se je namreč velika nova omara za knjige za 180 K. Z ozirom na ta žalostni položaj prosi knjiž. odbor, da izposluje c. kr. okr. šol. svet najmanj 300 K letne podpore.

Pregledovalcem računov se volita gg. Jos. Benedek — Planina in A. Sežun — Rovte. V knjižnični odbor se volijo: gdč. Ev. Pehani, Al. Pin, Iv. Šega, J. Turk — Dol. Logatec in L. Punčuh — Gor. Logatec. V stalni odbor pa: Jos. Benedek — Planina; H. Likar — Grahovo; P. Repič — Unec; Iv. Šega in J. Turk — Dol. Logatec.

Samostalni predlog je bil le jeden in sicer je predlagal g. Iv. Šega — Dol. Logatec, da se s prihodnjim šol. letom prične sukcesivno vpeljavati v šolah logaškega okraja Črničovo računico. K sklepu konferencije se je vršila volitev 3 odposlancev za deželno konferencijo. Volilno pravico ima — ako se ne motimo, v tem okraju 53 učiteljev(ic) — a odanih je bilo 42 glasovnic; od teh je prejel g. Iv. Šega — Dol. Logatec 39 glasov; g. Jos. Benedek — Planina 36 glasov in Lav. Perko — Gor. Logatec 34 glasov. Ostali glasovi so se cepili. Značilno pri tej volitvi je to, da se p. i. „Slomškova idrijska podružnica“ ni volitve udeležila, a častitljiv „Slovenec“ sedaj prav lahko izračuna, kje je večina slovenskega učiteljstva, ali pod zastavo „Zaveze“ ali „Slomškarije“ . . .

Po dokončani konferenciji doživelo je zbrano učiteljstvo ginljiv prizor. Poslovil se je starosta logaškega učiteljstva g. Leopold Božič. V kratkih a markantnih potezah nam je naslikal svoje, v istini burno življenje svojega 48letnega

učiteljevanja ter nas prosil, da ga ohranimo v trajnem spominu. Učiteljstvo mu je priredilo burno ovacijo, želeč mu Metuzalemove starosti. Omenjamo še, da je konferenciji prisostoval tudi g. I. Pirnat, profesor idrijske realke.

—e—

Štajersko.

Učiteljem-kolesarjem, učiteljicam-kolesaricam! Ker je med učiteljstvom precej kolesarjev oziroma kolesaric, kateri nameravajo v Trst k „Zavezinemu“ zborovanju na svojem jadnem konjičku, nasvetujem skupno vožnjo. Najbolje bi bilo po mojem mnenju, da se zberemo v Ljubljani v sredo zvečer t. j. 13. avgusta pri „Štruklju“, kjer se v prijateljskem sestanku pogovorimo o vožnji v Trst, o združitvi učiteljev kolesarjev (kolesaric) in o drugih slučajnih zadevah. Drugo jutro peljali bi se skupno (srednja, ne prehitra vožnja) precej zgodaj iz Ljubljane tako, da bi, če možno, že predpoldan došli v Trst ali pa vsaj v prvih popoldanskih urah. Seveda se moramo ozirati na čas, določen za zborovanje delegacije, da pridemo pravočasno.

Nadalje ponovim svoj predlog v 116. št. „Sl. N.“ od dne 22. maja 1901, naj bi se učitelji-kolesarji in učiteljice-kolesarice združili v skupno kolesarsko društvo.

To društvo naj bi prirejalo skupne izlete in potovanja po naši domovini in izven iste. Dohodki, katere bi društvo imelo, naj bi se pa porabili v nakup zemljevidov, specialnih kart, bicikliško-strokovnih knjig, potopisov, popisov krajev in pokrajin; nadalje v podporo članom, ki potujejo itd. Zemljevidi, knjige itd. bi se lahko proti primernemu donesku izposojevale članom. Skupna potovanja bila bi velike važnosti, ker imamo vsi iste interese, ista naziranja. Med potom bi skupno si ogledovali šole in druge nam učiteljem zanimive zavode. Vsak bi dobil od društvenega vodstva imenik vseh članov in to bi mu dobro služilo. Prikolesavši se v kraj, kjer bi našel kolesarja-tovariša, kolesarico-tovarišico, bi pri istem gotovo se oglasil; ta bi ga rad sprejel, mu povedal marsikaj o cestnih zadevah itd., kar bi njemu — tujcu kolesarju prav prišlo. Končno bi ga še spremljal, saj nekoliko časa. Recimo, da se kateremu med potjo kaj pri kolesu pokvari, mu bode domačin — kolesar — tovariš rad pomagal in to brezplačno.

Naštevati bi se dalo še več dobrih stvari, ako bi imeli dobro urejeno društvo ali kaj enacega.

Drage tovariše-kolesarje in tovarišice-kolesarice prosim, naj o tem premišljujejo in poročajo meni pismeno ali pa v „Uč. Tovariš!“. Če bi bilo dovolj z menoj enako mislečih, pa lahko omenjeni večer izvolimo v Ljubljani ali pozneje v Trstu osnovalni odbor, ki sestavi pravila in ukrene vse potrebno. Vsakoletna zborovanja kolesarske združitve bila bi pozneje o priliki Zavezinih zborov.

Ign. Šijanec — Gornji grad.

Klerikalno hujskanje. V nedeljo, dne 20. julija je bil pri Sv. Martinu pri Gornjem gradu političen shod, katerega je sklical urednik „Slov. Gosp.“ prefekt Korošec. Na tem shodu je govornik na nezaslišan način hujskal ljudstvo proti šoli in učiteljstvu. Otroci, je dejal, ki hodijo po 8 let v šolo, se v tem času nauče samo lenariti, kar je vzrok, da kmet nima ne dekel, ne hlapcev in ne drugih potrebnih delavcev. (Ako se otroci nauče v času, ko obiskujejo šolo, le lenariti, tedaj so pač učitelji največji lenuhi in najnesramnejši požeruhi, kajti oni prav zastonj „žró“ kmečke groše.) Učitelji so sami brezverci in jungovci, ki ne bodo popred mirovali, dokler ne bodo zadnjega kaplana potisnili skozi šolski prag. Tako

in enako je kvasil ta prečastiti gospod in šele, ko je nekdo izmed navzočih zavpil, hujskač, šuntar, je ubral nekoliko milejše strune. No, ljutomersko učiteljsko društvo, oziroma njegov predsednik, ravnatelj Robič, ima zopet kaj ugodno priliko napraviti prečastitemu prefektu najponižnejši poklon!

Korošec — hujskač. Na Kranjskem se bije že nekaj let sem srdit boj med naprednjaki in mračnjaki. Zadnji se bahajo pri vsaki umestni in neumestni priliki, da se bojujejo za vero in za blagostanje kmeta, v resnici pa le za hegemonijo nad inteligenco, pri čemur jim delajo analfabeti potrebno stafažo.

Na Štajerskem je bila na videz sloga med posvetnjaki in klerikalci, ker se prvi skoraj nikdar niso upali krepko nastopiti proti prepotencam klerikalne garde. Navzlic temu je pod pepelom miroljubnosti tlela žrjavica nezadovoljnosti.

Največjo zaslugo za očitni razkol ima mariborski prefekt Korošec, ki je v svojem lažnivem lističu „Slov. Gospodar“ napadal vse osebe raznih stanov, katere ne verujejo v njegovo nezmotljivost. To mlado klerikalče je priromalo v nedeljo dne 20. julija tudi v Šmartno pri Gornjem gradu, kjer je „Katoliško politično društvo“ iz zloglasnega konzuma na Rečici priredilo majhen shodek. Zbralo se je nekaj analfabetov iz Rovt, mnogo babur in šolskih otrok (čujte!) ter konzum iz Rečice. Korošcu so asistirali domači župnik Kitak, veliki diplomat Dekort, župnik iz Ljubnega in Don Juan iz Rečice.

Korošec je govoril o vsem, kar zaslepljenemu kmetu ugaja in ga na limanice dobi. Taka voda je tudi naše šolstvo in učiteljstvo. Da se otroci ne bodo mnogo naučili, naj se vpelje poldnevni poduk, saj mu je šola največje zlo. Starišem se je namignilo, da ni treba marljivo otrok v šolo pošiljati. Učitelji so večinoma liberalci in jungovci. Zato napadajo v „Slov. Gospodarju“ učitelje in jih še bodo. Nismo si zapomnili vseh hujskarij, pribiti hočemo le te, ki so bile z namenom govorjene, da bi se šola in učiteljstvo spravilo pri zabitem ljudstvu ob ves ugled. Sprejeta resolucija za poldnevni poduk govori dovolj jasno. Ali so babure in šolski otroci tudi glasovali?

V svoji pridigi se je pokazal Korošec kmetom kot njih angelj-rešitelj in vsak se je prepričal, da je imel kandidatni govor za deželni zbor.

Tovariši! Korošec je hujskal proti Vam in proti naši šoli; duhovniki so napovedovali boj proti učiteljstvu. Ne ustrašimo se ga! Bodemo videli, kdo bode imel večjo škodo. Gradiva je dovolj na razpolago! Počila je prva bomba, kateri slede gotovo še druge. Tovariši! Pazite torej na Korošca — hujskača in glejte mu na prste, kadar uganja svojo komedijo ali lumparijo.

Učiteljstvu šolskih okrajev Vransko in Gornjigrad. Na podlagi ukazov e. kr. štaj. deželnega šolskega sveta od 13. junija 1872 št. 3254, od 17. septembra 1872 št. 5357 in od 12. julija 1877. št. 4590, nadalje v smislu odlokov od 25. februarja in 23. aprila 1892, št. 1315 in 2689, vršila se bode letošnja učiteljska konferenca za šolska okraja Vransko in Gornjigrad dne 9. avgusta 1902 v šoli v Mozirji. Začetek točno ob 9 uri dopoldne.

1. Volitev dveh zapisnikarjev in čitanje opravnega reda.
2. Poročanje okrajnega šolskega nadzornika.
3. Razglašanje od zadnje konferencije došlih zakonov in odredb, tičočih se ljudskega šolstva.

4. Pogovarjanje sledečih nalog: a) O nabavi šolskega stenskega zemljevida celjskega okrajnega glavarstva; opis taistega z ozirom na različne kategorije šol posameznih šolskih okrajev. Poročevalci: Meglič Simon, Fischer Josip, Kocbek Franc, Terčak Josip. b) Kako vplivaj šola na mladino, da se taista obvarje navade pijančevanja in da se jej uveri kvarljivost alkoholizma? c) Praktično oskrbovanje šolskega vrta z ozirom na bučelarstvo. Poročevalci za b) in c) določijo na dan konference predsednik.

5. Poročilo komisije okrajne knjižnice: a) o stanju in uporabi okrajne učiteljske knjižnice. b) o uporabi knjižnične delščine.

6. Volitve a) stalnega konferenčnega odbora, b) komisij za knjižnici.

7. Predlogi in želje udov.

O tem se obvešča vse učiteljstvo z ozirom na odlok e. kr. štaj. deželnega šolskega sveta od 18. novembra 1875, št. 108, da se ve ravnati z dostavkom, da je vsakega uda konferencije — tudi pomožnih učiteljev in učiteljic — dolžnost, temeljito izdelati eno nalogo. Navesti je knjige in druge pripomočke, ki so se v to uporabljali, elaborati so pa izročiti vodju konferencije. Končno se opozarja, da se bodejo samostojni predlogi (točka 7 dnevnega reda) v smislu odloka e. kr. štaj. deželnega šolskega sveta od 25. maja 1882, št. 2932 obravnavali le takrat, ako jih prej odobri stalni konferenčni odbor. Člani konferencije, ki želijo staviti kake take predloge, imajo jih torej poslati vsaj osem dnij pred konferencijo e. kr. okrajnemu šolskemu nadzorniku gospodu Josipu Supanek-u v Celje.

Predsednik: *Apfaltrern.*

Uradna konferenca za učiteljstvo laškega okraja se je vršila dne 12. julija v novem šolskem poslopju v Trbovljah. Kraj je za večino učiteljstva sicer precej od rok, zato pa smo imeli priliko, ogledati si uzorno šolsko stavbo in tudi daljave od kolodvora vsled gostoljubnosti in šoli naklonjenega mišljenja trboveljskih merodajnih oseb — nismo občutili.

Predsednik, gospod e. k. okr. š. nadzornik Gustav Vodušek, otvori zborovanje z vznešenim „Hoch“ in „Živio“ na Nj. Veličanstvo, našega vladarja. Nato predstavi e. k. okrajnega glavarja, veleblagorodnega gospoda barona Apfaltrerna kot predsednika okrajnega šolskega sveta in blagorodna gospoda Roša Ferdinanda, kot župana in nadučitelja Gradišnika Armina, kot nekdanjega učitelja trboveljske občine.

Gospod e. k. okrajni glavar se na to v priznalnih besedah zahvaljuje zbranemu učiteljstvu za vestno delo, zlasti onim učiteljem, ki ga daleč čez mero uradnih dolžnosti podpirajo v blagor mladine in ljudstva.

Gospod župan v lepem slovenskem govoru pozdravlja zbrano učiteljstvo v svojem in imenu občinskega odbora, izreka svoje veselje, da se je izbral ta kraj v zborovanje ter nas zagotavlja simpatij trboveljske občine, v kar naj je dokaz tudi nova šolska stavba.

Zatem poroča gospod e. k. nadzornik o svojih opazovanjih povodom inšpekcij. Njegova izvajanja so kazala, kakor vselej, strokovnjaka par excellence, ki pa umeje svoje svete dajati v tako blagohotni in formalno dovršeni obliki, da se mora nehoté tudi tisti, katerega bi morda zadela stvarna graja, strinjati z njimi.

Nato so se nam naznanili in prebrali v tem šolskem letu došli ukazi in naredbes.

Sledila je obravnava nastopnih vprašanj:

1. Kako morejo učitelji negovati in pospeševati zdravje v šoli?

2. Čut dolžnosti in kako ga treba vzgajati v šoli.

3. Zbirka bajeslovne in zgodovinske snovi pri poučevanju domovinoslovja v laškem okraju.

4. Kaj more storiti ljudska šola zoper pijančevanje?

Vsi referenti, Kropelj, gđc. Rieger, Šetina-Iglar, Pacher, so rešili svojo nalogo po priznanju predsednika izborna, kar je kazalo tudi glasno odobravanje.

Pri sledeči volitvi stalnega konferenčnega odbora in knjižnega odseka so se volili stari odborniki; poročilo knjižnega odseka se je vzelo na znanje.

Tovariš R. Knaflič je nato predlagal, da se upelje za učiteljstvo modernim pravnim nazorom ustrezajoč disciplinarni zakon. (Z odobravanjem enoglasno sprejeto.)

Predsednik sklene konferenco, ki je trajala z enournim premorom od 9ih zjutraj do 5ih popoldan, s krepkim živijem na učiteljstvo, na kar izreče podpredsednik Kropelj v imenu vsega zbranega učiteljstva voditelju konference med navdušenim odobravanjem zahvalo in stanovsko zaupanje.

Slovensko pevsko društvo s sedežem v Ptujju. Kakor se je že objavilo, priredi društvo letos po večletnem prestanku zopet veliki koncert v Ptujju na dvorišču samostana č. gg. oo. minoritov. Dan koncerta objavi se pozneje.

Različni nagibi bili so odločilni za društveni odbor, da se je lotil po daljšem odmoru težavnega in trudapolnega dela, prireditve koncerta — Doslej je uprizoritvi velikih koncertov največ ovir in preglavice prizadevala godba, ki je navadno v zadnjem hipu vsled dobro znanih spletkarij vedno in redno svoje sodelovanje odpovedala. Tega se zdaj ni bati, ker sta zdaj dve dobro izvežbani narodni godbi na razpolago. Ne glede na velikanski vpliv in pomen velikih koncertov na socialni razvoj slovenskega naroda na Sp. Štajerskem, bili so koncerti vsled mnogoletnih opazovanj in skušenj vedno priljubljen sestanek slovenske narodne inteligence, zatorej so bile vse muzikalne priredbe tega društva širom slovenske domovine dobro obiskane in sicer izvanredno.

Vrhu tega hoče slovensko učiteljstvo na Sp. Štajerskem javno pokazati, koliko se je v teku let naučilo, v čem in koliko je napredovalo na glasbenem polju. Zaradi tega nastopa mladi učitelj-strokovnjak kot dirigent in zaradi tega se prepustite dve pesmi — en moški in en mešan zbor — čast. pevkam in pevcem z društvom v tekmovalje, ter se bo poklonila za najbolje popevano in prednašano pesem častna društvena diploma.

Razun teh dveh pesmij odločil se je odbor za moška zbora: „Jadransko morje“ in „Slovenski svet, ti si krasan!“ in mešana zbora: „Grajska hči“ in „Slovenskim mladenkam“. Prvi dve imajo čast. pevci v II. zvezku „Mohorjeve pesmarice“, za note zadnjih dveh pesmij pa se naj marljivo in dragevolje oglašajo pri odboru „Slov. pevskega društva v Ptujju“. Nabiralne pole so se že zunanjim čast. gg. poverjenikom razposlale, do katerih se obračamo z gorko prošnjo, da store, kolikor je v njihovi moči.

Nadejamo se, da se temu vabilu mnogoštevilno odzovete ter belježimo z odličnim spoštovanjem in pevskim pozdravom za odbor

„Slov. pevskega društva v Ptujju“.

V Ptujju, dne 22. rožnika 1902.

Tajnik:

Kajnih Val.

Predsednik:

Zupančič.

Pregled udov „Slovenske šolske matice“ izmed ljudskoškolskih učiteljev na Štajerskem.

Tek. št.	Okraj	Štev. učiteljev	Štev. udov	Štev. udov po %
1	Ormož	36	36	100
2	Vransko	20	15	75
3	Ljutemer	24	17	70
4	Slov. Gradec	20	13	65
5	Št. Lenart	31	19	61
6	Kozje	35	21	60
7	Sevnica	16	9	56
8	Šmarje	35	18	51
9	Gor. Radgona	22	11	50
10	Šoštanj	26	11	42
11	Laško	48	20	41
12	Ptuj	90	31	34
13	Konjice	38	13	34
14	Brežice	30	9	30
15	Maribor, okol.	85	18	21
16	Slov. Bistrica	36	7	19
17	Celje	67	11	16
18	Rogatec	19	2	10
19	Gornji grad	24	1	4
20	Marenberg	30	1	3
		732	283	38

Primorsko.

Z Ajdovskega. Imeli smo 26/VI. t. l. zborovanje v Dobravljah, da se bratski sestanemo, prijateljski poslovimo in kolegialno voščimo vesele počitnice pred sklepom t. šol. l.

Bili smo vsi, izjemši trojico tovarišev, kateri so res sicer nekoliko oddaljeni, a se prav vedno odlikujejo (jeden je odlikovan!) s svojo odsotnostjo. Žal nam je bilo, da je bil naš najdelavnejši tovariš Bajt uradno zadržan, zadovoljiti smo se morali z njegovim pozdravom. Tudi zavedno učiteljstvo iz Dornberga in Prvačine je prišlo k našemu stanovskemu razgovoru. Naše vrle ajdovske tovarišice bi lahko deli v izgled ostalim našim kolegijam! Vedno so nam ob strani polnoštevno, da nas bodre s svojo zgovornostjo in navdušenostjo v stanovskih bojih. Čast vam, vrle Ajdovke!

Načelnik Možina nam je pojasnil naš položaj, iz katerega smo dobili le malo upanja, da bi naši deželni očetje (!) imeli dovolj srca in poguma za korenito izboljšanje in ureditev učiteljskih plač.

Referat tovariša Šinigoja: „Kaj in kako naj učiteljstvo obravnava pri svojih zborovanjih?“, je zginil z dnevnega reda s par zbadljivimi opomnjami kakor — — — no, plašč čez — — referata ni bilo.

Tovariš Urbančič Alojzij je iz svojega zanimivega referata „O roditeljskih konferencah“ posnel lepe poučne teze. Slišali so se v živahni debati mnogi tehtni „contra“ in tudi mnogi utemeljeni „pro“ glasovi teh konferenc. Saj vemo, da ima vsaka stvar svojo senčno in solčno stran. Poročevalec in načelnik sta nas zagotovila, da poskusita z voditeljskimi konferencami prihodnje šolsko leto in da nam naznanita svoje lastne izkušnje v tem oziru.

Med raznimi predlogi smo debatirali o nadzorovanju šolskih voditeljev pri pouku iz veronauka in o nadzorovanju otrok po učiteljstvu pri šolskih spovedih. Govorili smo tudi o uradnem naznanilu veroučitelja, kdaj bode imel šolsko spoved, ker javen urad, kakor je menda tudi šolsko vodstvo, se ne sme zadovoljiti z navadnim naznanilom v cerkvi pri sv. maši po dovršeni pridigi.

Živahno smo debatirali o pomanjkljivosti sedanjih disciplinarnih naredb, katere je vendarle treba premeniti sedaj v dvajsetem stoletju v smislu onih za državne uradnike, da se tudi učiteljstvo zavaruje pred svojimi maščevalnimi denuncijanti —.

Načelnik je zaključil posvetovanje, voščil vesele počitnice in nam zaklical: „Na zdar v Trstu pri zborovanju pod dičnim praporom naše nerazrušljive „Zaveze!“

Zaveznim izletnikom v Trst in Benetke. Še malo in — se zopet vidimo ter odahnemo od celoletnega „ulivanja“ koristnih ved in znanosti v mlade, tu in tam trde in nagajive glavice izročene nam nežne mladine. — Še malo in se zopet odpočijemo od težavnega obdelovanja in rahljanja plemenitih gredic, v koje smo celo leto sejali seme zlatih nauk in svete resnice — sejali zrnca, ki naj bi po naši in naroda želji sveže vzkli in čvrsto poguala krepke, zdrave mladike, donšajoče obilo osrečevalnega sadu predragemu narodu in njega ljubljeni domovini. — Še malo — in bruhajoči hlapoñ donese mile tovariše in tovarišice iz bele Kranjske in zelene Štajerske na lepe prijazne obali, koje obliva in poljubuje sinje valovje morja, ki „Nekdaj bilo je slovansko“. Še malo — in peli bodemo z našim Prešernom:

„Spet so se jadra bela
Od južnih sap napela“

a nesla niso nas nazaj, ampak naprej — v znamenito mesto, ki je bilo za časa svoje slave in moči prava — Regina del mar — pomorska kraljica. Če mislimo na ta krasen, diven in obenem za nas koristen izlet, lahko rečemo, da če je uprav bilo za nas

„Celo leto trud in delo, —
Vsaj na ladji bo veselo,
Kjer se bode tudi pelo,
Da donelo bo, gromelo
Tja čez širno morsko plan,
Koji bil gospod Slovan —
Nekdaj, a zdaj ne več,
Čemur kriv je tuji meč.
Toda proč spomin britkosti!
Čas nedolžne je norosti,
Reklo se na ladji bo.
In veseli bomo peli:
„Lepa naša domovina“,
Ali pesem „rožmarina“,
Ki ima prijeten duh,
Naj bo zelen, al'pa suh.
Kaj pa „Morje adrijansko
Nekdaj bilo si slovansko“?
Tudi pesem krasno to
Intoniralo se bo
To bo divno in lepo!!!

Torej: Do vidova na obali in v osrčju nekdanje pomorske kraljice kliče vsem drugom in družicam
vdani tovariš

Agul Ref.

S Krasa. Česar ne želiš, da bi se tebi storilo, ne stori drugim. Po tem izreku naj uravna vsak svoje delovanje, da bodemo že tu uživali sladosten raj. Žalibog, da se v obče prezira ta izrek tudi med stanovskimi sobrati, zakaj učitelj, ki pohaja iz svoje občine vršit orgljarsko službo v drugo, jemlje svojemu sobratu zaslužek, ugled, prezira oni izrek ter kaže, da ne pozna kolegijalnosti niti dostojnosti.

Na Repentabor pohaja učitelj B. iz vipavskih Šmarij, štiri ure dolgo pot — orgljat, ter tako pomaga smešiti ta-

mošnjega nadučitelja in drugo kraško zavedno učiteljstvo. Ondotni nadučitelj g. F. je bil v domači cerkvi organist 14 let, potem mu je zavist oropala orgljarsko službo ter ga ubila na orgljarski lestvi; a on kot moralist se ne zmeni za zavist klevetnikov ter pogumno prenaša svoje gorje.

Pomisli bi moral oni učitelj-organist, da se tudi na Krasu dobe učitelji, ki bi prihajali na Repentabor orgljat za dnino šest kron, ter da imajo večjo pravico do službe orgljava na Repentabru nego vipavski — šmarenski učitelj. Tukaj pa je z onim pohajanjem pritisnil sramotilen pečat vsemu kraškemu učiteljstvu.

Tudi skopitar se drži svoje službe v svojem okrožju ter ne prevzemlja sosednemu bratu zasluzka; kukavica ima svoj določen krog, v katerem se preživlje — a oni učitelj je nižje padel, nego skopitar in kukavica.

Bila je orgljarska služba na Repentabru razpisana za letnih 250 kron, a on je prišel se poklonit — pa je dobil vsakratno dnino 6 kron.

Lepa je ta! Vsaki učitelj naj vrši svojo službo v domači vasi ter naj ne hodi izpodkopavat ugled svojega sobrata v drugo občino, tem manj pa v drugi šolski okraj. Vsi smo potrebni zasluzka, vsi krvavi pod kožo; tedaj bodimo možje!
A. F.

Goriško.

G. poslancu dr. Treo-tu v pojasnilo. V seji našega dež. zbora goriškega dne 17. julija t. l. je stavil g. poslanec dr. Treo sledeča predloga: 1. Visoka vlada se pozivlja, da preosnuje obligatoričen pouk iz kmetijstva za učit. pripravnike; 2. da uvede v višjih razredih ljud. šol, kakor v nadal. tečajih ljud. šol kmetijstvo z ozirom na krajevne razmere kakor učni predmet.

Predlogoma samima nečemo ničesar očitati, da-si je drugi, rekli bi, brezpredmeten, ker je kmetijstvo itak obligaten učni predmet v naših nadaljev. tečajih. Pač pa imamo marsikaj odločno ugovarjati proti načinu utemeljevanja dotičnega predloga.

V utemeljevanju svojih predlogov je rekel g. dr. Treo med drugim: „Ni treba se mi pomišljati, ako trdim, da naš kmet nima praktičnih učiteljev. O svojem času bil mu je učitelj ta ali oni posameznik — in danes je to isto tako: organskega pouka iz njegove stroke pa pogrešamo popolnoma. — V tej zadevi gre le en glas po deželi — **da naše učiteljstvo tukaj ni kos svoji nalogi** in da bi poklicano ali iz proste volje moralo doseči v drugačnih odnošajih čisto druge vspehe“.

Potem omenja, da se učitelji na učiteljišču v Kopru iz kmetijstva „malo, ali recimo ničesar ne nauče“ ter govori še o ferijalnih kurzih in potrebi premestitve moškega učiteljišča v Gorico.

Oglejmo si najprej neosnovano trditev g. poslanca, da „učiteljstvo tu (v kmetijskem pouku) ni kos svoji nalogi“. Ta trditev je povsem iz trte izvita in kaže, da gospod dr. Treo ne pozna prav nič dejanskih razmer v tem oziru! Brez zamer, a tako je, kar takoj dokažemo.

Na Tolminskem obstoji več mlekarskih zadrug ter sadjarskih društev. — Zdaj nam pa povejte, g. poslanec, kdo je večino teh društev ustanovil, kdo jih vodi in kdo žrtvuje trud in čas ter se brezplačno muči v času, ki bi ga krvavo potreboval v počitek trudapolnega dela? Kdo prireja kmetijske poučne shode, kdo se žrtvuje v zimskih večerih, da pozno v noč poučuje kmetijstvo in praktično računstvo mladeniče, odrasle ljudski šoli?

Zdaj si oglejmo delovanje ogromne večine učiteljev v ljudski šoli v tej stroki! Ste li videli kedaj že naše šolske vrte, obdelane s krvavimi žulji in troški siromaka-učitelja? Niste-li opazili še nikoli učitelja, obdanega od kopice ukaželjne mladine, kjer presajajo, obrezujejo in cepijo mlada drevesca, katera razdeli potem učitelj brezplačno svojim učencem, ki so potem svojemu dobrotniku-učitelju mnogo hvaležnejši, nego — gospodje deželni poslanci? — Kaj pa dobi učitelj za ves ta svoj trud, ki ga ima še poleg svojega opravila v šoli? Od kmetijske družbe zavrnjene prošnje za podporo, iz deželne zbornice pa — brec!

Učitelj na Tolminskem, ki se peča mnogo s kmetijstvom ter se žrtvuje v vsakem oziru posebno za prospeh mlekarstva, prepustil je brezplačno svojo prostorno njivo v namen, da se bode poskušalo tu razne vrste trav in umetnih gnojil. Prevzel je tudi nalogo, sam oskrbovati vse ter poročati potem o uspehu. — Mislil je prositi v ta namen nekaj podpore, a se mu je takoj namignilo od merodajne strani, da bi bilo to brezuspešno. Mož čaka torej na plačilo — onstran groba. — Tovariš F. M. prosil je, da bi mu dovolil sl. dež. zbor podporo za obiskovanje kmetijske šole v Klosterneuburgu. In kaj mislite, koliko je dobil? Iz ljubezni do kmeta ter vsled želje, da bi bilo „učiteljstvo v kmetijstvu praktično podučeno“ — prešlo se je preko prošnje na dnevni red! Kje je bil oni dan g. dr. Treo?

Lansko leto priredila se je v Kasovljah na Vipavskem krasna kmetijska razstava s kmetijskim shodom. Poleg nekaterih uglednih in vrlih posestnikov bili so učitelji duša vsej prireditvi in so največ pripomogli, ne plašeč se truda in stroškov, da je stvar tako lepo uspela. In vendar „gre le en glas po deželi, da učiteljstvo tukaj ni kos svoji nalogi!“ — Učitelji so ustanovili in vodijo nad 15 vinarskih in sadjarskih društev. Učitelji v mnogih krajih oskrbujejo poskuševalne vrte in trtnice, gredo ljudstvu na roko pri prošnjah za brezobrestna posojila, robotajo pri naših posojilnicah brezplačno in vendar „gre le en glas po deželi!“

Da pa ne „pojde glas po deželi“, bilo bi umestno, da bi učitelji odslej storili samo toliko „koliko veleva jim stan“ ter prepustili gospodarsko robotanje v korist nesrečnega naroda onim gospodom, ki so baje „v kmetijstvu praktično podučeni!“ Ako bi nas srce ne bolelo, ko vidimo revo siromakega ljudstva, bi v očigled takemu plačilu res ne mogli drugače storiti. Torej, g. poslanec, ako ne zidate, vsaj ne razdirajte!

Ker nikakor nočemo nespornostimljenj z našo narodno-napredno stranko, prosimo „Sočo“, da natisne ta članek. Ker menimo, da smo pisali povsem stvarno, smo prepričani, da sl. ured. „Soče“ ugodi naši prošnji!

Predsedstvo tolminskega učit. društva.

Društveni vestnik.

Kranjsko.

Iz Zaveze avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev. Pripravljalni odbor za prireditve XIV. glavne skupščine Zaveze se neumorno trudi, da bi uspela ista kar mogoče naj-sijajnejše. Prepričani smo, da nas sprejmejo s prijateljskimi čutili in nam pripravijo prijetno bivanje v onih dneh na obalah sinje Adrije. Zatorej pohitimo tja v mnogobrojnem številu!

Obilo posla in skrbi prozročuje pripravljalnemu odboru prireditve izleta v Benetke. Dogovor z družbo je dognan in sedaj je treba, da se zglašijo še mnogo izletnikov, ker se izlet

more samo tedaj prirediti, če se jih zgledi določeno število. Vsakemu učitelju in učiteljici, pa tudi neučitelju in neučiteljici se ponuja najlepša prilika, da si ogleda vse znamenitosti tega, nekdanj tako ponosnega in zgodovinsko važnega mesta.

Prijavite se torej pri gosp. učitelju Antonu Germeku pri Sv. Ivanu blizu Trsta ter mu pošljite 5 K za vožnjo tja in nazaj, kar je malenkost.

Udeležence Zavezine skupščine prosimo tudi nujno, da se zglase pri istem gospodu vsaj po dopisnici za banket, da bo vedel naročiti primerno število kuvertov, kar mora vsaj dva dni prej storiti.

Program koncerta v „Narodnem domu“ v Barkoli je sledeči:

1. Hubad: Narodne pesmi a) moški, b) mešani zbor.
2. Ferluga: Roža — moški zbor.
3. N. N.: Plavaj ladja moja — ženski dvospjev s spremljevanjem orkestra.
4. Nedved: Popotnik — moški zbor s četverospjevom in tenor solo.
5. Zajec: Dolazak Hrvata — veliki moški zbor s spremljevanjem orkestra.

Pri prosti zabavi, ki sledi koncertu, se bo pela „Zavezna, kouplek, razni zbori. V veliki dvorani bo ples.

Delegate so še prijavila sledeča društva:

XXII. Konjiško učiteljsko društvo: 68. g. Jos. Čeh, nadučitelj — Sv. Jernej. 69. g. Beno Serajnik, učitelj — Konjice.

XXIII. Kranjsko učiteljsko društvo: 70. gđč. Ana Petrovič, učiteljica — Smlednik; 71. gđč. Emilija Jurman, učiteljica — Šmartno pri Kranju; 72. gđč. Janja Miklavčič, učiteljica — Kranj; 73. g. Andr. Kmet, nadučitelj — Cerklje; 74. g. Fr. Luznar, nadučitelj — Primskovo; 75. g. Anton Požar, nadučitelj — Trata.

XXIV. Ljutomersko učiteljsko društvo: 76. g. Ivan Ozmeč, učitelj — Cven.

XXV. Črnomeljsko učiteljsko društvo: 77. g. Franc Šetina, šolski vodja — Črnomelj; 78. g. Franc Lovšin, nadučitelj — Vinica.

XXVI. Savinsko učiteljsko društvo: 79. g. Ant. Farčnik, nadučitelj — Polzela; 80. g. Ivan Kramar, učitelj — Vransko.

XXVII. Učiteljsko društvo za Voloski okraj. 81. g. Ivan Makarović, nadučitelj — Jelšane; 82. gospa Vekoslava Makarović, učiteljica — Jelšane; 83. g. Božo Dubrovič, nadučitelj — Sv. Matej; 84. g. Robert Jurinčič, učitelj — Brežca.

XXVIII. Kozjansko učiteljsko društvo: 85. g. Valentin Pulko, nadučitelj — Dobje; 86. g. Fortunat Jelovšek, učitelj — Dobje.

Tolminsko učiteljsko društvo je še prijavilo delegatino gospodično Ano Mlekuž, učiteljico v Boven, ki je bila po pomoti izpuščena v dotičnem poročilu.

Vodstvo Zaveze.

Pedagogičsko društvo v Krškem je imelo letni občni zbor 24. julija doma. Odbor je bil v pretekli enoletni dobi priredil zborovanju v Boštanji in Kostanjevici, razpošiljal je svojim udom in delil starišem brezplačno „Slovensko zadrugo“ radi njene vsebine o domači vzgoji, razposlal udom knjižico „Učiteljski pravnik“, delil roditeljem brezplačno Jamškove: „Napake pri vzgoji“ in postavil bode ranjkemu sobratu Jezerniku grobni spomenik na Kalu pri Št. Janžu. Brezplačno deli tudi „Pedag. letnike“. — Za delegate k zboru „Zaveze“ v Trstu so se izvolili gg. Škulj, Bernot, Bree, Humek; v odbor so se izvolili pa gg. Adlešič, Cizel, Lapajne, gospodična Rekar, Rozman, Rupnik in nadzornik Stiasny.

Štajersko.

Ormoško učiteljsko društvo zboruje dne 7. avgusta t. l. ob 10. uri predpoldne v ormoški slovenski šoli po naslednjem vsporodu: 1. Zapisnik zadnjega zborovanja. 2. Dopisi in društvena poročila. 3. „Der allgemeine österr. Beam-

tenverein“; poročevalec uradnik iste zavarovalnice. 4. Letošnja konferenčna prašanja. 5. Slučajnosti. Poverjenik bode pobiral udmino za Slov. šolsko Matico. Ker se s koncem tega šolskega leta 4 udi našega društva preselijo iz našega okraja, bi bilo želeli, da se udeležijo vsi udi tega zborovanja, na katero še posebno vabi odbor.

Šmarsko-rogaško učiteljsko društvo zboruje v nedeljo, 10. avgusta ob 10. uri dopoludne pri sv. Križu. Razum običajnih točk obsega vspeled tudi razgovor o konferenčnih vprašanjih rogaškega okraja.

K obilni vdeležbi vabi vljudno

odbor.

Konjiško učiteljsko društvo zboruje v četrtek, dne 7. avgusta t. l. ob pol 11. uri dopoludne v slov. šoli v Konjicah po tem-le sporedu: 1.) Zapisnik in dopisi. 2.) Poročilo o sadjarskem in vinorejskem tečaju v Mariboru in o vinorejskem tečaju v Ljutomeru. (Poročata tovariša Čeh in Jurko.) 3.) Društvene zadeve. 4.) Vprašalna skrinjica. 5. Slučajnosti. Cenjeni tovariši in tovarišice se vabijo, da pridejo polnoštevilno.

Jos. Čeh, t. č. predsednik.

Sv. Lovrenc na Drav. polju. Učiteljsko društvo za ptujski okraj imelo je svoje mesečno zborovanje dne 3. mal. srpana t. l. ob 10. uri dopoludne v okoliški šoli ptujski. — Udeležba je bila dobra.

G. predsednik Fr. Šorn navzoče prav prirčno pozdravi, posebno še blagorodnega g. nadzornika Iv. Dreflaka ter vspodbuja društvenike v krepkih besedah k neumornemu delovanju v prospeh šole in učiteljstva. Na to nam predstavi tov. Iv. Glinšek-a, kateri je k društvu na novo pristopil. — Potem preide na dnevni red. Zapisnik zadnjega zborovanja je bil odobren. Dopis „odbora z gornjemurske doline“, kateri priporoča ljudski shod za moderno disciplinarno postavost, se prebere. Sklene se, da takih shodov mi ne moremo prirejati pri sedanjih razmerah. Dopis „Lehrerbunda“ priporoča, da bi se pri okrajni učiteljski konferenci enoglasno sprejele priložene točke za zboljšanje učiteljskega stanja. Za to se izvoli poseben odsek, ki naj dotične točke pretresuje in pri konferenci predlaga. Tretji dopis pa je bil od slov. akademikov, kateri pozivljajo učiteljstvo, da bi se mnogobrojno udeležilo ljudskega shoda v Šmarju ter da bi tudi sodelovalo pri koncertu. Sklene se, da kdor hoče pri omenjenem koncertu sodelovati, naj se oglasi pri pevovodji tov. Zupančiču. Za tem pa je bila volitev delegatov za XIV. skupščino „Zaveze“. Izvoljeni so bili: Šorn Fran, Kofič Jakob, Zupančič Dragotin, Klanjšček Anton ter namestnik Iv. Farkaš.

Sedaj so pa poročali gg. poročevalci jako zanimivo o letošnjih vprašanjih za okrajno učiteljsko konferenco. G. predsednik se vsem prav toplo zahvali za njih trud. K sklepu se še določi, da meseca vel. srpana ne bomo zborovali vsled neznosne vročine.

—č—

Šaleško učiteljsko društvo je 10. julija t. l. zborovalo v Škalah pri Velenju. Pripomniti pa moramo, da so mnogoteri udje blestili v svoji — odsotnosti. V zvezi s tem zborovanjem je bila hospitacija v prvem razredu. Gospica Kosa r je podajala prav spretno računanje v številnem krogu 50! Za nje požrtvovalen trud se izreče zahvala. Po hospitaciji se je vršilo zborovanje v prostorih tamošnje šole. Po običajnem pozdravu nam predstavi predsednik gospico Likar, katera je kot nov ud pristopila našemu društvu. Po objavljenju zapisnika zadnjega zborovanja preresetale so se konferenčne teme. Kot referent je nastopil g. Hernaus, koji je tudi za svoje proizvajanje žel obilo priznanja.

Ob priliki zborovanja naše „Zaveze“ ter nje izleta v Benetke bo zastopal naše društvo tov. g. Lukman, učitelj v Šoštanj. Po predlogu tov. g. Smolnikarja se sklone, da se pri zborovanjih, koja niso v zvezi s hospitacijo, naj postavijo na dnevni red pedagogična predavanja. Prvi referent bo gosp. Koropec. Nadalje se naprosi odsek okraj. učit. knjižnice „Šoštanj“, da naj izda imenik v knjižnici nahajajočih se knjig, ter istega dopošlje vsakemu šolskemu vodstvu. V slučaju, da se knjižnica poveča, se naj to vsikdar v svrhu popolnitve

knjižničnega imenika naznani šol. vodstvom. Prihodnje zborovanje bo začetkom septembra v Zavodnem. Od tam izlet na goro „Uršulo“. Dan in dnevni red se objavi pravočasno! Čast nam je priznati, da sta g. Trafenik ter g. Milan Vošnjak nas počastila s svojim prihodom ter ostala ves čas zabave med nami! Na zdar!

Književnost in umetnost.

Navodilo k računanju s števili 1—20, na podstavi Črnivčeve računice spisala prof. A. Črnivec in Ivan Janežič, izide še ta mesec v zalogi „Slovenske šolske Matice“. Navodilu je dodal g. prof. dr. Ilešič nekoliko jezikovnih pripomb. P. i. učiteljstvo že danes opozarjamo na to najnovejšo pomožno knjigo, katera bo za vsakega učitelja, ki bo rabil Črnivčevo računico, neobhodno potrebna.

Erotika. Ivan Cankar. Nova izdaja. Založil Lavoslav Schwentner. Cena 2 K, po pošti 2 K 10 vin. Knjiga ima 103 strani. To je druga izdaja onih Cankarjevih pesmij, katere je doletela l. 1899. prečudna usoda. Pokupil je bil namreč ljubljanski škof celo zalogo ter jo sežgal. Knjižico, ki je tudi po zunanosti jako lična, toplo priporočamo.

Čitanka za obče ljudske šole. (Dalje).

II. Katerim šolam, oziroma razredom je namenjena.
Druga čitanka.

Pričujoča Druga čitanka je drugi del štiridelne izdaje. Prvi del je začetnica ali abecednik. Tretji in četrti del prideta pozneje. Čtivo Druge čitanke se naslanja na snov, ki je predpisana za nazorni nauk drugega in tretjega šolskega leta, rekše, na „predmete iz najbližje okolice otrok“. Ta knjiga bi se torej lahko rabila v vseh razredih, v katerih se poučujejo učenci drugega in tretjega šolskega leta. Iz ozirov, ki jih brž navedemo, pa to ne bo povsodi mogoče.

Mi smo namreč mnenja, in težko, da bi nam v tem kdo ugovarjal, da naj se poučujejo pri čitanju, kolikor je mogoče, vsi učenci (vsi oddelki) enega razreda vkup, torej ne gledé na različne stopnje starosti. Zategadelj morajo imeti vsi učenci enega razreda isto čitanko.

Od tega načela moramo odnehati: 1. glede prvega šolskega leta, ki se ne more v čitanju združiti z nobenim drugim, kar je po vsem naravno; prvo šolsko leto potrebuje posebno knjigo — začetnico ali abecednik; 2. gledé razredov, v katerih je veliko šolskih let združenih, n. pr. na enorazrednici ali v drugem razredu dvorazrednice; v takih razredih se učenci po svoji zrelosti zelo razlikujejo, da ni mogoče sestaviti beril, ki bi bila primerna vsem učencem, in sicer ne po vsebini in ne po obliki.

Po takem se bode druga čitanka lahko rabila:

A. v ljudskih šolah z osemletnim šolskim obiskovanjem:

1. v drugem razredu štirirazrednih ljudskih šol, v katerem so učenci 2. in 3. šolskega leta združeni,

2. v drugem in tretjem razredu pet- in večrazrednih ljudskih šol, katere obiskujejo učenci drugega, oziroma tretjega šolskega leta;

B. v ljudskih šolah s šestletnim šolskim obiskovanjem.

V teh šolah, kakršne so večinoma na Kranjskem in Primorskem, je učna snov nekaj skrčena napram šolam z osemletnim obiskovanjem. Po obsegu odgovarja učna snov za nazorni nauk v drugem šolskem letu teh šol učni snovi za drugo in tretje šolsko leto z osemletnim obiskovanjem, samo da se mora skrajšati v podrobnostih. Zategadelj bode po vsebini Druga čitanka ugajala tudi drugemu razredu štiri- in večrazrednih šol s šestletnim obiskovanjem, le da bo v takih šolah služila samo eno leto. Če bi pa ugovarjal, da je za eno leto preveč čtiva, mu odgovorimo, da čitanka ne more imeti nikoli preveč snovi.

Te šole še bodo morale malo potrpeti in si še nekaj časa pomagati s starim Berilom. Lahko tukaj omenimo, da se bodo kmalu priredile tudi za te šole primerne izdaje novih čitank.

III. Razvrstitev čtiva.

Ker je čitanka namenjena za dve šolski leti, je treba najprej razdeliti čtivo v dve polovici, ki se bodeta čitali ena v drugem, ena v tretjem razredu; če pa sta drugo in tretje šolsko leto vkup v enem razredu, se čitajo berila menjaje, tako da pride vsako leto polovica na vrsto. Da je taka razpredelba potrebna, tega nam pač ni treba dokazovati. To ve vsakdo, ki mu je znano, da ne sme slučaj določevati, katero berilo pride danes na vrsto, katero jutri, ki mu je znano, da moramo pri čitanju postopati, kakor pri vsakem pouku, po strogem, naprej določenem načrtu.

Ravno tako si moramo razdeliti čtivo vsakega leta po letnih časih. Res je sicer, da so berila že v čitanki tako razvrščena. Toda ne smemo pozabiti, da je knjiga namenjena šolam, v katerih se šolsko leto ne začne in ne konča ob istem času. Imamo šole, ki začenjajo šolsko leto o Veliki noči; drugod se šolsko leto začinja jeseni (16. septembra) in zopet drugod začetkom novembra. In s tem še ni naštetu vse, kar je v tem oziru uvaževati po slovenskih šolah. Jasno je, da ni bilo mogoče razvrstiti beril tako, da bi se lahko v vsaki šoli kar zaporedoma čitala.

Razen tega je še ena težava. Skupina „Domovina“, v koji se nahajajo berila o cesarju i. t. d., mora priti na vrsto, to je naravno, onega meseca, v katerem obhajamo cesarjev god, oziroma rojstni dan.

Potrebno je torej, da se ta skupina uvrsti po različnih šolah z ozirom na začetek šolskega leta na različnem mestu.

Tudi „Šola in dom“ nista odvisna od letnih časov. Ta oddelek bi moral prav za prav stati na čelu, z njim bi se moralo po načelu: „Od bližnjega k daljnemu“ začeti vsako šolsko leto. Ker so pa učenci šole in dom spoznavali v prvem šolskem letu, in ker se pri drugih skupinah moramo ozirati na letne čase, se morata šola in dom uvrstiti, kjer je največ prostora za njiju.

Iz teh migljajev je očito, da nikakor ni lahko, razvrstiti čtivo tako, da pridejo posamezna berila na vrsto, kadar so aktualna. Vsako berilo mora priti tačas v obravnavo, kadar priroda s svojimi izpremembami in pojavi zbuja v človeku baš tista čuvstva, ki jih hočemo z dotičnim berilom zbuditi v učencih; s tem izkoriščamo vpliv prirode v dosego vzgojnega smotra. Ta zahteva se nam zdi osobito na tej stopnji prevelike važnosti. Zategadelj smo v naslednjih razpredelnicah razvrstili snov za vsako vrsto šol, kjer se lahko ta čitanka rabi. Po načelih ki smo jih gori razvili, je bilo treba najprej razvrstiti snov za nazorni nauk in vspešno z njo berila, ki naj spremljajo nazorni nauk. Snov za eno šolsko leto najdeš v predalu „a“, za drugo v predalu „b“. Berila smo označili z njih številkami v čitanki.

Glede izbora snovi za nazorni nauk še moramo omeniti, da nismo nameravali z njo ukazati učitelju, to in prav to, kar smo mi sprejeli v čitanko, se mora obravnavati, marveč ima ta načrt samo namen, pokazati, po katerem redu naj se nazorni nauk obravnava, da bode mogoče v smislu učne centralizacije družiti nazorni nauk s čitanjem. Kar se pa tiče količnosti snovi in izbora posameznih predmetov, ki naj se na drobno obravnavajo, v tem oziru moramo prepuščati seveda učitelju polno prostost.

Vsak učitelj si bode izbral, kar je za njegove krajne razmere posebne važnosti. Zategadelj bode moral tu in tam kak predmet izpustiti, na drugem mestu kaj uvrstiti ali pa kak predmet zameniti z drugim, ki je zanj večje važnosti. „Vinograd“ n. pr. nima nobenega pomena tam, kjer učenci še menda trsa niti videli niso. Zato se bode morala ena skupina včas na korist druge skrčiti i. t. d.

Iz tega, kar smo povedali, sledi, da si bode navzlic naši razpredelbi snovi še ipak vsaka šola morala napraviti začetkom šolskega leta svoj posebni načrt za nazorni nauk, oziroma za čitanje. In to ne samo enkrat, ampak vsako leto, kajti vsako leto se lahko kaj izpremeni. Glavna stvar pa je, to še enkrat poudarimo — aktualnost. Priroda nam bodi voditeljica, po njej se moramo ravnati. Pretežavno ne bode izdelati take načrte. Glavni red ostane, kakor je; treba bode samo tu in tam premakniti kak predmet naprej ali nazaj, kakor bode zahtevalo življenje v prirodi.

A. Šole, v katerih se šolsko leto začenja o Veliki noči.

I. Prvo polletje.

Mesec	Teden	a.		b.	
		Nazorni nauk	Čitanje	Nazorni nauk	Čitanje
april	1.	Z Bogom začni vsako delo. Šolski red	I. a. 1—3, 6	Z Bogom začni vsako delo. Šolski red.	I. a. 1—3, 6
	2.	Vrt pomladi. Pomlad. Velikonočni prazniki.	II. a. 1—4;	Dom. Deli hiše, iz česa je, kdo jo zida.	I. b. 1, 3, 12;
	3.	Vrt (kje je, plot, grede, obdelovanje vrta pomladi).	10, 11;	Kdo stanuje v hiši (oče, mati, starši — obitelj, družina. Dolžnosti	6—11, 13, 14, 16;
	4.	Rastline na vrtu (trobentica, vijolica, tulipan, cvetoča drevesa).	6—9;	otrok do staršev. Dnevni časi (ura).	18, 4, 5, 15, 19;
maj	1.	Živali na vrtu (škorec, ptice sploh, čebele, gosnice, hrošči).	5, 12—14	Živali in rastline v hiši (cvetice na oknu, pes, mačka, miš, pajek, muha, ščurek).	2—17.
	2.	Šola. Deli šolske sobe, oprava.	I. a. 11;	Polje in travnik. Pomlad; na travniku, cvetice, čmrlj;	II. b. 1—3;
	3.	Osebe v šoli, njih posel (učitelj, učenci), njih dolžnosti do učitelja, do součencev.	4, 5, 7, 8.	krt, metulj.	4;
	4.	Šolske dolžnosti sploh; šolsko poslopje.	9, 10, 12, 13—16	Kaj se pomladi na polju dela (poljsko orodje);	6—8;
juni	1.	Vas. Popis domače vasi (lega, glavne ceste, velikost, načrt). Strani sveta.	II. č. 1, 4;	škrjanec; trava, košnja, seno; kobilice.	5, 9, 10.
	2.	Važna poslopja (cerkev, šola, občinska hiša . . .); bližnja okolica.	2, 3, 5;	Pomlad v gozdu. Gozd (drevje, grmovje, zelišča, mahovi, glive); živali v gozdu (veverica,	II. c. 1, 2, 8;
	3.	Prebivalci (število, kmetje, poljedelstvo, živinoreja, navadni rokodelci).		kukavica, slavec . . .); ptice pevke.	9, 3, 4, 11, 5—7;
	4.	Živali (lastovka, vrabec. Dnevni časi. Zvezdato nebo. Praznik sv. Rešnega telesa).	7—11.	Odmev.	10.
julij	1.	Vrt po leti. Drevje na vrtu (črešnja, jablan bezeg).	III. a. 1—3;	V gozdu in pri potoku. Potok; kje izvira (vrelec), desni, levi breg, iztok, mlin.	III. c. 14, 15;
	2.	Cvetice na vrtu (roža, lilija . . .). Živali na vrtu (lišček, pšenica, zajec).	4, 5—7;	Živali v potoku in ob potoku (riba, žaba, rak)	11—13
	3.	Živali na vrtu (gad, belouška, metulj, kresnica . . .).	8—10;	Listnata drevesa (hrast, bukev, gaber, breza); jagode, volč. jagoda, glive.	1—4;
	4.	Kres. Delo na vrtu.	13, 12	Lov in lovci (lisica, zajec); ščinkovec, detel.	7, 9, 10, 8, 5, 6.
avgust	1.	Domov. in očetnjava. Bližnje vasi, občina (zastop, predstojnik:	VI. 1—14.	Na polju. Žito (pšenica, rž . . .); poljske cvetice (modriš, kokolj,	III. b. 1, 4, 8.

Mesec	Teden	a.		b.	
		Nazorni nauk	Čitanje	Nazorni nauk	Čitanje
avgust	2.	občinski davek, obč. zakon). Domače pripovedke.	VI.	divji mak . . .); plevel (slak, grahorka, osat. .). Živali na polju (polj-	5, 6, 2;
	3.	Rojstni kraj, materni jezik (tuji jeziki), domovina.	1—14.	ska miš, prepelica, vrabec . . .). Žetev. Solnce (strani sveta); veter;	3, 7, 9;
	4.	Očetnjava. Naš cesar. Ponavljanje.		oblaki, rosa, dež, mavrica, toča, nevihta. Ponavljanje.	10—13.
sept.	1.	Ponavljanje.		Ponavljanje.	
	2.	Ponavljanje.		Ponavljanje.	

II. polletje.

Mesec	Teden	a.		b.	
		Nazorni nauk	Čitanje	Nazorni nauk	Čitanje
november	1.	Na polju in na paši. Jesen. Folje jeseni, (spravljanje pridelkov, setev . . .).	IV. a. 1—14;	Vinograd in gozd. Vinograd (kje se nahaja, deli griča, s čim je zasajen); trs;	IV. b.
	2.	Na paši; pašnik (kje je, zemlja, kaj raste tam); podlesek.	5—8;	kaj še raste v vinogradu, kako se vinograd obdeluje, trgatav, čiriček.	1—7;
	3.	Živina na paši (goveda, ovca, koza . . .).		Sadonosnik. Sadno drevje (pečkato, koščičasto in luščinasto sadje).	8, 9;
	4.	Volk, pastirovanje.	9—12.	Gozd jeseni; listje pada (listopad), listovci in iglovci; glive; ptice selilke; smreka.	10—12
december	1.	Na kmetiji. Zima, sneg, led, (vođa).	V. b. 1—3;	V domači sobi.	V. a.
	2.	Gospodarska poslopja (skedenj . . . mlatitev, hlevi . . .).		Zimski prazniki (sv. Miklavž,	2—9.
	3.	Konj, svinja.	4—7;	Božič, tepežni dan, Novo leto).	
	4.				
januar	1.	Dvorišče, živali na dvorišču (kokoš, puran, pav, štoklja);		Oprava domače sobe.	
	2.	gos, raca, golob, vrabec.	8—13.	Zima v sobi. Človek (deli člov. telesa, hrana, obleka, kaj dela).	1, 10, 12, 13.
	3.	V tuje kraje. Čemu potujemo (kupčija . . .).	IV. c.	Živali v sobi (pes, mačka,	11, 14, 15.
	4.	Kako potujemo: peš, na konju, z vozom (voz, kočija, pošta . . .).	2—8.	miš, taščica).	15.
februar	1.	Železnica.	9;	Zima v prirodi. Drevesa v gozdu (lipa hrast . . .,	V. c.
	2.	Ladja (čoln, ladja, barka); list.	10, 11.	jelka, macesen)	7—10;
	3.	Trg in mesto. Trg in mesto (popis primerjaje z vasjo).	IV. č.	Ptice (stržek, vrana in vran,	5, 6;
	4.	Obrt in trgovina.	1—9;	senica in krivokljun).	4, 5.
marec	1.	Šolstvo, vojaštvo, različna oblastva. Stanovi.	10; 11;	Po zimi v gozdu; po zimi iz šole	2, 1.
	2.	Vaščan, tržan, meščan.	12,		
	3.				
	4.	Ponavljanje.		Ponavljanje.	

B. Šole, v katerih se šolsko leto začenja meseca novembra.

I. Prvo polletje.

Mesec	Teden	a.		b.	
		Nazorni nauk	Čitanje	Nazorni nauk	Čitanje
november	1.	Z Bogom začni vsako delo. Šolski red.	I. a. 1-3,6.	Z Bogom začni vsako delo. Šolski red.	I. a. 1-3,6.
	2.	Vinograd in gozd. Vinograd (kje se nahaja, deli griča, s čim je zasajen), trs;	IV. b.	Na polju in na paši. Jesen. Polje jeseni (spravljanje pridelkov, setev).	IV. a. 1-4;
	3.	kaj še raste v vinogradu; kako se vinograd obdeluje; trgatav. Čiriček.	1-7;	Na paši; pašnik (kje je, zemlja, kaj raste tam); podlesek.	8-5;
	4.	Sadonosnik. Sadno drevje (pečkasto, koščičasto in luščinasto sadje)...	8, 9;	Živina na paši (govedo, ovca, koza...); volk; pastirovanje.	9-12
december	1.	Gozd jeseni; listje pada (listopad), listovci in iglovci; glive; ptice selilke; smreka.	10-12	Dom. Deli hiše, iz česa je, kdo jo zida.	I. b. 1,3,12.
	2.	V domači sobi. Oprava domače sobe. Zimski prazniki (sv. Miklavž,	V. a.	Kdo stanuje v hiši; oče, mati — starši, obitelj i. t. d. Dolžnosti otrok do staršev.	6, 11, 13, 14, 16, 18
	3.	Božič, tepežni dan, Novo leto).	2-9;	Dnevni čas (ura).	4, 5, 15, 19.
	4.				
januar	1.	Zima v sobi. Človek (deli človeškega telesa, hrana, obleka, kaj dela).	1, 10; 12, 13;	Živali in rastline v hiši. (Cvetice na oknu, pes, mačka, miš, pajek, muha, ščurek...).	2, 17.
	2.	Živali v sobi (pes, mačka, miš, taščica).	11, 14, 15.	Na kmetiji. Zima, sneg in led (voda).	V. b. 1-3;
	3.	Zima v prirodi. Drevesa v gozdu (lipa, hrast, jelka, macesen).	V. c. 7-10;	Gospodarska poslopja: skedenj, mlatitev, hlevi... Živali v hlevu:	4-7;
	4.	Ptice (stržek, vrana in vran,	5, 6;	konj, svinja...; dvorišče, živali na dvorišču (kokoš, puran, pav,	8-13.
februar	1.	krivokljun in sinica).	4, 3;	štorklja, gos, raca; golob, vrabec).	8-13.
	2.	Po zimi v gozdu; po zimi iz šole.	2. 1.		
	3.	Šola. Deli šolske sobe, oprava.	I. a. 11;	V tuje kraje. Čemu potujemo: (kupčija...); strani sveta.	IV. c.
	4.	Osebe v šoli, njih posel (učitelj, učenci), njih dolžnosti do učitelja.	4, 5;	Kako potujemo: peš, na konju, z vozom (voz, kočija, pošta).	1; 2-8;
marc	1.	Dolžnosti učencev do součencev.	7, 8;	Železnica.	9;
	2.	Šolske dolžnosti. Šolsko poslopje.	9, 10, 12, 13, 14, 15, 16.	Ladja (čoln, ladja, barba). Občevanje z domačimi (list).	10, 11.
	3.	Ponavljanje.		Ponavljanje.	
	4.	Ponavljanje.		Ponavljanje.	

II. Drugo polletje.

Mesec	Teden	a.		b.	
		Nazorni nauk	Čitanje	Nazorni nauk	Čitanje
april	1.	Polje in travnik. Pomlad, na travniku, evetice, čmrlj,	II. b. 1-3;	Pomladni vrt. Pomlad. Velikonočni prazniki.	II. a. 1-4;
	2.	krt, metulj.	4;	Vrt (kje je, plot, grede, obdelovanje vrta pomladi).	10, 11;
	3.	Kaj se pomladi na vrtu dela (poljsko orodje).	6-8;	Rastline na vrtu (trobentica, vijolica, tulipan, cvetoče drevo).	6-9;
	4.	Škrjanec, trava, košnja, seno, kobilice.	5, 9, 10.	Živali na vrtu (škorec, ptice sploh, čebele, gosnice, hrošči...).	5, 12, 14.
maj	1.	Pomlad v gozdu. Gozd (drevje, grmovje, zelišča, mahovi, glive).	II. c. 1, 2;	Vas. Popis domače vasi (lega, glavne ceste, velikost, načrt).	II. c. 1;
	2.	Živali v gozdu (veverica, kuka-	8, 9;	Važna poslopja (cerkev, šola, občinska hiša...). Bližnja okolica.	2, 3, 5;
	3.	vica, slavec). Ptice pevke.	3, 4, 11, 5, 6, 7;	Prebivalci (kmetje, poljedelstvo, živinoreja, rokodelci).	6;
	4.	Odmev.	10.	Živali (lastovka, vrabci). Dnevni časi. Zvezdato nebo. Praznik sv. Rešnjega telesa.	7-11.
juni	1.	V gozdu in pri potoku. Potok: kje izvira (vrelec), desni, levi breg, iztok..., mlin.	III. c. 14, 15;	Trg in mesto. Trg in mesto (popis primerjaje z vasjo).	IV. č.
	2.	Živali v potoku in ob potoku (ribe, žabe, raki).	11-13	Obrt, trgovina.	1-9;
	3.	Listnata drevesa (hrast, bukev, gaber, breza); jagode, volčje jagode, glive.	1-4;	Šolstvo, vojaštvo, različna oblastva. (Stanovi).	10, 11;
	4.	Lov in lovci (lisica, zajec); ščinkovec, detel...	7, 9, 10; 8, 5, 6.	Vaščan, tržan, meščan.	12.
juli	1.	Na polju. Žito (pšenica, rž...), poljske cvetice (modriš, kokolj, divji mak...);	III. b. 1, 4, 8.	Vrt po leti. Drevje na vrtu (črešnja, jablan... bezeg).	III. a. 1-3;
	2.	plevel (slak, grahorka, osat...). Živali na polji (poljska miš, prepelica, vrabec...), žetev.	5, 6, 2, 3;	Cvetice na vrtu (roža, lilija). Živali na vrtu (zajec, lišček, penica).	4, 5-7;
	3.	Solnce (strani sveta), veter,	7, 9;	Živali na vrtu (gad, belouška, metulji, kresnica).	8-10;
	4.	oblaki, rosa, dež, mavrica, toča, nevihta.	10, 11, 12, 13.	Kres. Delo na vrtu.	11, 12.
avgust	1.	Domov. in očetnjava. Bližnje vasi, občina (obč. predstojnik, obč. zastop, obč. davek, obč. zakon).	VI.	V tem mesecu se lahko dopolnjuje iz skupine „Domovina“, kar se preteklo leto ni moglo dovršiti. Sicer pa se lahko tudi prejšnja snov nekaj razširi.	
	2.	Domače pripovedke.	1-14.		
	3.	Rojstni kraj, materni jezik (tuji jeziki) domovina (pregledno).			
	4.	Očetnjava. Naš cesar.			
sept.	2.	Ponavljanje.		Ponavljanje.	
	3.				

C. Šole, v katerih se šolsko leto začenja sredi septembra in v katerih se bode ta čitanka rabila samo eno leto.

V teh šolah se mora seveda snov nekaj skrócićti. Posamezne skupine pa se bodo menda tako nekako razvrstile: 1. Šola (do konca septembra). Jesen. 2. Polje in pašnik (do sredine oktobra). 3. Vinograd in gozd (do konca oktobra). 4. Vas iz pomladne skupine (do sredine novembra). 5. Trg in mesto (do konca novembra). — V mestnih šolah se mora red tako izpremeniti, da pride „Trg in mesto“ poprej, „Vas“ pa za njima na vrsto. — Zima. 6. Dom in 7. V domači sobi (do Božiča). 8. Na kmetiji (prve tri tedne januarja). 9. V prirodi (četrti teden januarja in dva tedna februarja). 10. V tuje kraje (tretji in četrti teden februarja). Ponavljanje (do sredine marca). Pomlad. 11. Vrt (drugo polovico marca). 12. Polje in travnik. 13. Gozd. 14. Na vrtu (april, maj). Poletje. 15. Na polju. 16. V gozdu in pri potoku. (juni). 17. Domovina. Ponavljanje (juli).

IV. Obravnava beril.

Kakor smo že poudarjali, moramo radi učne koncentracije želeči, da sta si nazorni nauk in čitanje vzporedna. Vselej moramo izbrati takšno berilo v obravnavo, ki je po svoji vsebini v nekaki zvezi s predmetom, ki ga baš obravnavamo pri nazornem nauku. Navadno bode nazorni nauk prvi, čitanje pa mu bode sledilo. Na ta način bode nazorni nauk nekaka priprava za čitanje. S tem pa nečemo trditi, da bi imel nazorni nauk to edino nalogo. Nazorni nauk ima svoj posebni smoter, toda baš dosežaje ta smoter, bode seznanjal učence s tistimi predstavami, ki jih nemara poprej še niso imeli in ki jih bodo potrebovali za razumevanje beril. Ko smo učence pri nazornem nauku dovolj pripravili ter smemo pričakovati, da bodo berilo v stvarnem oziru lahko razumeli, takrat pride berilo na vrsto. Čitanje bode nazornemu nauku poplačalo storjeno uslugo, množično zanimanje za njega predmete. S tega stališča so berila izbrana. Vplivati hočejo v prvi vrsti na srce.

Če smo rekli, da bode navadno nazorni nauk na prvem mestu, in da naj se mu berila pridružijo na primernem mestu, s tem nismo rekli, da bi moralo biti tako brez izjeme. Ako je berilo tako lahko, da v stvarnem oziru ne zahteva nobenih priprav, ga lahko čitamo pred stvarno obravnavo dotičnega predmeta pri nazornem nauku.

Da se bodedo bolje razumeli, hočemo to razjasniti na primeru. Najprej pa še moramo omeniti, da smatramo vsako skupino — n. pr. vrt pomladi, na polju po leti, v prirodi po zimi i. t. d. — glede obravnave v nazornem nauku in tako tudi berila teh skupin kot celoto.

(Konec prihodnjic.)

Abiturijentski koncert. Abiturijentje obeh c. kr. učiteljskih v Ljubljani so priredili dne 12. malega srpana v Narodnem domu koncert, in sicer na korist učiteljskemu konvikt in družbi sv. Cirila in Metoda.

Kako se je izvajal ta bogati in prezanimivi vspeled, s katerim je pevski zbor učiteljskih pripravnikov iznova dokazal, kaj more resno delo na polju umetniške glasbe, hočem v kratkem opisati posamezne točke koncerta, kateri se je z lepim, umetniško izbranim vspeledom odlikoval.

Prva točka sijajnega vspeleda je bila jubilejska overtura „Res severa est verum gaudium“ od dr. K. Reinecka, katero je popolni vojaški orkester pod vodstvom kapelnika gosp. Christoph a izvedel na občno zadovoljnost občinstva. Po prologu, katerega je podal s polnim vspeledom, priprosto in simpatično g. L. Potočnik, sledila je „Cesarska pesem“, katero je pel celi mešani zbor, broječ okoli 70 pevk in pevcev. Nato je sledila Nedvedova „Pevčeva molitev“. Ta skladba se je pela z globokim občutkom in dovršnostjo, dokaz temu, da se je morala na splošno zahtevanje ponavljati. Pesem je znana slovenskemu občinstvu, zato povem samo na kratko, da ta skladba po svoji milini in umetniškem niansiranju mogočno vpliva na poslušalca. Saj je pa to pesem uglašbil A. Nedved. On je štet med tiste umetnike, kateri ne gledajo pri ustvarjenju umotvorov ne na desno, ne na levo, kateri ne

hrepene po dvomni slavi efemerne popularnosti. Kar je on zložil, bilo je umetniškega in posebno narodnega pomena. Zato pa ostanejo njegove skladbe za Slovence trajnega pomena.

Kot 5. točka bil je na vspeledu „Popotnik“ od R. Schumann a in F. Schuberta. Obe ti pesmi pel je z umetniško dovršnostjo g. R. Vrabl. On se ponaša z lepim močnim glasom in umetniško premišljenim, skrbno niansiranim predavanjem, zatorej se ni smeti čuditi, da je občinstvo z viharno pohvalo odlikovalo pevca — umetnika. Ugajal nam je izvanredno Schubertov „Popotnik“. Bil je pač Schubert, kakor pravi Liszt „le musicien, le plus poet, qui fut jamais“, poet sanjave narave, kateremu ni vsahnul vir melodij. Posebno zanimiva je bila nastopna točka „Lepa Nada“ od R. Schumann a. Ta arija se giblje v hitrih spreminih: sedaj izraža strastno ljubezen, sedaj se zopet dviga do dramatiškega učinka; mimo tega pa uporablja vse barve hipne razvnetosti. Kot 6. točko smo slišali prekrasen osmeroglasen mešan zbor „Z glasnim šumom s kora“ od A. Försterja. Veličastno mnogoglasno petje je v divni glasbeni lepoti prekrasno in vtisek v celoti velikanski. Lepi ta zbor, ki kaže vso milino in veličino skladatelja, se je brez ugovora najfinejše izvedel. Ime g. skladatelja je tako slavno znano, da že popolnoma zadoščuje vsaki njegovi skladbi njegovo ime. Saj pravi Fajgelj: komur je ležeče na tem, da se glasbeno izobrazijo, naj nikar ne zamudi študirati glasbe Försterjevega veleuma. Ves koncert se je dostojno zvršil z „Rimskim slavospevom“ od M. Brucha. Slavospev se prične z navdušenim, krepko instrumentiranim zborom, ki mogočno vpliva na poslušalca in ga zdajci uvede v vso situacijo. Mogočni akordi „Zdrav, caesar, gospod!“ oznanjujejo veselje zmagovitih rimskih vojakov in mračno bedo premaganih partov.

Koncert ni samo upravičil vseh nadej, nego jih daleč presegele. Kar se more od zbora zahtevati, to se je podalo: povsem jasna in izrazita vokalizacija in pri tem popolna čistost intonacije — kaj naj si še boljšega želimo?

Zbor je pel pod vodstvom g. profesorja Dekleve, kateri se je izkazal spretnega dirigenta. Bodi mu torej posebno priznanje in čestitanje!

Liraš.

Stenske table k Črnivčevu računici izidejo koncem tega meseca v zalogi g. Jerneja Bahovca, ki je prevzel J. Petričevu trgovino. Sl. šolska vodstva opozarjamo že danes na to najnovejšo učilo.

„Prešernove poezije“ so ravnokar izšle v Lav. Schwentnerjevi založbi v novi popolni izdaji z življenjepisom, literarno zgodovinskimi črticami in estetično oceno. Uredil A. Aškerc. Cena: a) Broširana izdaja K 2, po pošti K 2-10. b) Elzevir izdaja (rudeče usnje z zlato obrezo K 3, po pošti K 3-20. Slovenskemu učiteljsstvu to najnovejšo izdajo Prešernovih poezij kar najtopleje priporočamo.

Venec slovanskih povestij. V knjiga obseza prevode iz raznih slovanskih jezikov, in sicer: Sienkiewicz: Lux in tenebris lucet. — Luhmanova: Moč ljubezni. — Podjavorinska: Že zopet. — Ježov: Glasovi iz groba. — Demerta: Noč v gozdu. — Bestužev: Izdajalec. — Korolenko: „Gozd šumi.“ — Tolstoj: Dva huzarja. — Vse to so biseri slovanske literature in vsakdo bo gotovo z veseljem segel po tej knjigi. Upamo, da nas bo Gabršček še nadalje oskrboval s takimi prevodi, da nam ne bo treba segati vedno le po nemških knjigah, ako se hočemo seznaniti s slovansko literaturo. Želeči je le, da bi se naši prevajalci ravnali po navodilih Ivana Prijatelja in njem samim, potem si obetamo še večjega užitka od naših prevodov.

„Kletev nezvestobe“. I. del znamenitega Becičevega romana „Kletev nezvestobe“ je izšel v sn. 107—109 „Slovanske knjižnice“, kateri se je razposlal le onim naročnikom, kateri niso ostali z naročnino nič na dolgu. Drugi del izide v avgustu. Dosledno se bode i v bodoče ravnalo po načelu, da treba naročnino le naprej plačevati. „Kletev nezvestobe“ bode obsegala 8 zvezkov „Slov. knjižnice“, t. j. sn. 107—114, katero dobe naročniki za borno ceno K 2-40, dočim se bode razprodajala v knjigarnah za K 3-20.

Vestnik.

Osobne vesti. Gosp. prof. A. Kržič, katehet na tukajšnjem učiteljskem, je pomaknjen v VIII. činovni razred. — Učiteljica na čipkarski šoli v Idriji gospodična Amalija Korbar je premeščena v Bovec. Na njeno mesto v Idrijo pa je premeščena gdč. Ivanka Jereb iz Boveca.

Nezaupnica učitelju-poslancu Jakliču. Dne 24. julija je bila v Ljubljani okrajna učiteljska konferenca za ljubljansko okolico. Udeležniki so sklenili in podpisali naslednjo izjavo: „Podpisano učiteljstvo ljubljanske okolice, zbrano v Ljubljani dne 24. julija 1902, najstrožje obsoja postopanje klerikalnih poslancev v dež. zboru in zlasti obsoja postopanje poslanca in kolege Jakliča v dež. zboru, ki je pomagal, da so se naše prošnje in ž njimi zboljšanje našega gmotnega stanja pokopale na nedogleden čas. — Sledi 41 podpisov.“

Nezaupnica učitelju-poslancu Jakliču. Prejeli smo naslednjo izjavo: „Učiteljstvo kranjskega okraja, zbrano povodom uradne učiteljske konference dne 16. julija 1902 v Cerkljah na Gorenjskem izreklo je svoje obžalovanje tovarišu učitelju Fr. Jakliču v Dobropoljah, ki je s svojim delovanjem kot poslanec z drugimi kričači provzročil, da se je zasedanje deželne zbornice zaključilo. Tej izjavi se pridružuje tudi podpisano učiteljstvo radovljiškega okraja, zbrano povodom uradni konferenci dne 23. julija 1902 na Bledu in še pristavlja, da se zgraža še posebno nad surovostjo Jakliča, ki je v svojem odgovoru v „Slovencu“ na omenjeno izjavo označil 54 svojih tovarišev kot take, ki si iščejo za enake sklepe svojega navdušenja le v čašah. Na Bledu, dne 23. julija 1902.“ — Sledi 35 podpisov.

Družba sv. Cirila in Metoda vabi k XVII. redni veliki skupščini, ki bo v Ilirski Bistrici četrtek, dne 7. avgusta 1902. — Vspored: I. Sv. maša ob 1/2 10. uri v dekanjski cerkvi; II. Zborovanje ob 11. uri v hotelu „Ilirija“; 1. Prvomestnikov nagovor. 2. Tajnikovo poročilo. 3. Blagajnikovo poročilo. 4. Nadzorništva poročilo. 5. Volitev jedne tretjine družbenega vodstva. 6. Volitev nadzorništva (5 članov). 7. Volitev razsodništva (5 članov). — Pristavek: Po zborovanju skupni obed v hotelu „Ilirija“ ob 1. uri. Radi obeda se je udeležencem zglasiti do 5. avgusta z naslovom: Tvrdba Žnideršič & Valenčič v Ilirski Bistrici. Kuvert brez vina stane 3 K.

Odlikovanje. C. kr. deželni šolski svet je gospodu Jos. Sedlaku, nadučitelju v Loškem Potoku z odlokom z dne 8. julija 1902 št. 2160. vsled poročila c. kr. deželnega šolskega nadzornika povodom nadziranja tamkajšnje štirirazrednice vsled vpeljave natančnega pripravljanja učiteljstva za pouk izrekel priznanje.

Učiteljsko društvo za Gornjegrajski okraj je zborovalo 10. julija v Šmartnem; o tem zborovanju poročamo prihodnjič!

V Gornjem gradu je umrla gospica M. Vidic, sestra tamošnjega c. kr. okr. sodnika. Bila je rajnica učiteljica na Štajerskem in več let na c. kr. dekljski državni šoli v Trstu.

Iz seje c. kr. okr. šol. sveta v Postojni z dne 19. julija 1902. Iz poročila c. kr. okr. šol. nadzornika se med drugim dozna, da je c. kr. dež. šol. svet pritožbi nekega učitelja proti odloku c. kr. okr. šol. sveta glede stanarine ugodil in mu odškodnino na stanarino od 1. novembra 1901 pripoznal. C. kr. dež. šol. svetu stavijo se predlogi za definitivno nameščenje na šolah: Goče, Senožeče, Podkraj in Vrabče. Pripozna se potreba ustanovitve nove šole v Jurščah pri Knežaku. Kraj. šol. svet v Košani dovoli se prodati staro šol. poslopje. Odpoved nekega predsednika kr. šol. sveta se sprejme. Končno stavi se c. kr. deželnemu šol. svetu predlog v neki disciplinarni zadevi. — a.

„Glasbena Matica“ v Ljubljani je imela 12. m. m. svoj občni zbor, ki ga je otvoril predsednik g. nadsvetnik Svetek in naznanil, da praznuje letos „Glasbena Matica“ 30 letnico svojega obstoja. Poučevalo je pet učiteljskih močij, šolo pa je obiskovalo 374 učencev. Ker se nahaja družba v slabem gmotnem položaju, je odbor izdelal spomenico na deželni zbor. Članov šteje „Glasbena Matica“ približno 900.

Kranjska kmetijska družba je imela dne 10. m. m. v Ljubljani pod predsedstvom glavarja pl. O. Detele svoj občni zbor. Lani je štela družba 112 podružnic in 5163 članov. Podružnice vzdržujejo 28 drevesnic in 20 trtnih šol, ter so dobile od dežele in države več podpor. Družba je imela lani prometa 60.000 K. Občni zbor je sklenil, da ustanovi osrednjo vinorejsko zadrugo in vzorno klet v Ljubljani.

Kopersko učiteljske. V istrskem dež. zboru je izjavil vladni zastopnik gledé koperskega učiteljskega, da se vlada resno bavi s tem, da hoče razdeliti učiteljske v Kopru v laško in slovansko. Taka ločitev je načeloma baje že sklenjena. S svojega stališča bi radi čuli še to, da se slovansko učiteljske prenese iz koperskega gnezda kam drugam ter preustroji zavod tako, da bo res popoluoma mogel odgovarjati svojemu namenu.

Prošnja. Slavna šolska vodstva mariborskega okraja se uljudno prosijo, da naberejo prispevke za Krivčev spomenik ter pošljejo nabrane vsote g. Fr. Podobniku, nadučitelju v Hajdini pri Ptuj. Primanjkljaj znaša 31 K.

Moravske učiteljice so se organizirale. Njih program je: akademična izobrazba, reforma pedagogike, boj proti samostanski vzgoji, akcija za skupno vzgojo dečkov in deklic, znatnejša izobrazba učiteljev ročnih del.

Gosp. Alojzij Luznik je nastopil potovanje po vseh domačih deželah. Poleg glasbenih aparatov ima še druge zanimive reči, tako n. pr. nov pisalni stroj izvrstnega sistema, pri kojim je pisava sproti vidna, mehanika enostavna, trpežna, cena nizka. S strojem se lahko žkrat tako hitro piše kakor s peresom. S seboj ima tudi uzorce moderne in cene razsvetljave in poleg drugih rečij tudi najnovejši gramofon (fonograf), ki imenitno posnema godbo, petje itd. ter se na prostem sliši skoraj 400 metrov daleč. Vsi ti aparati se pri njem lahko naroče.

Po „Slov. N.“

Pretepanje poljskih otrok na Pruskem. — V vasi Vjacatnovu je nedavno pruski učitelj Kuhne hudo pretepel kakih 20 poljskih otrok. Načelnik te vasi, kateremu so se stariši zaradi tega pritožili, ovadil je učitelja pri šolski oblasti. Ta je pa razsodila, da je učitelj — imel prav. Učitelj je na to tožil načelnika omenjene vasi zaradi obrekovanja; sodišče pa je načelnika oprostilo, ker se je prepričalo, da je učitelj zares otroke hudo pretepel. — Taki so torej ti kulturonošci „im Lande der Gottesfurcht und frommen Sitte“!

Sklep šolskega leta na tukajšnjem učiteljskem. Na obeh učiteljskih se je s sv. mašo zaključilo šolsko leto. Moško je štelo koncem leta 106 gojencev (37, 21, 22 in 26). Učni vspehi so sledeči: I. letnik: 2 odličnjaka, 28 dovršilo z dobrim vspehom, 2 padla, 5 ponavlj. izpit; II. letnik: vsi (21) z dobrim vspehom, III. letnik: 19 z dobrim vspehom, 3 ponavljajo izpit. IV. letnik: 23 z dobrim, 1 je padel, 2 ponavlj. izpit. Po narodnosti so bili razun 4 vsi Slovenci, po veri vsi katoliki. — Ženski oddelek je štél 160 gojenk (40, 41, 41, 38). Vspehi so naslednji: I. letnik: 6 odlik, 33 dobri vspeh, 1 ponavlj. izpit, II. letnik: 14 odlik, 25 dobri vspeh, 1 ponavlj. izpit, 1 nepovoljen, III. letnik: 10 odlik, 31 dobri vspeh, IV. letnik: 37 dobri vspeh, 1 gojenka je padla. Razun 25 Nemk in 2 Čehinj so bile vse gojenke Slovenke, po veri razun ene protestantke vse katolikinje — Vsprejem gojencev se vrši dné 19., gojenk pa 15. septembra.

Izid mature na c. kr. ženskem učiteljskem v Gorici. Zrelostni izpit je do sedaj delalo 37 Slovenk, izmed katerih so vse vsposobljene in sicer: Eržen Ljudmila, Fux Silvija, Gerdol Kristiana, Juvančič Olga, Lapajne Marija, Simčič Ivanka in Vidmar Gabrijela z odliko z slovenskim in nemškim jezikom, potem Tirlik Ema s odliko s slovenskim in brez odlike z nemškim učenim jezikom, dalje Havel Štefanija z odliko s slovenskim učenim jezikom. Brez odlike so usposobljene Gašperin Minka, Hrovat Frančiška, Jebačin Roza, Kokalj Štefanija, Komotar Amalija, Lapajne Davorina, Lazar Milena, Lecker Matilda, Ličar Frančiška, Posega Marija in Rosenberger Alojzija s slovenskim in nemškim učenim jezikom ter Barle Marija, Besednjak Antonija, Blažica Ernesta, Blažič Marija, Cink Alojzija, Komel Ana, Kovačič Marija, Lorencuti

Pavlina, Marinšek Štefanija, Martelanc Amalija, Martelanc Marija, Sedej Josipina, Šavli Eleonora, Širca Gizela, Štrosar Ljudmila, Valenčič Katarina in Šusteršič Angela s slovenskim učnim jezikom. — Izpit za otroške vrte so naredile Blažica Ernesta, Blažič Marija, Havel Štefanija, Marinšek Štefanija, Sedej Josipina, Simčič Ivanka in Šavli Eleonora.

Sveče v korist družbi sv. Cirila in Metoda, o katerih se je že mnogo govorilo med rodoljubi in prijatelji prekristne šolske družbe sv. Cirila in Metoda, bodo sedaj vendarle prišle v promet. — Ako se pomisli, kako velikega pomena je naša šolska družba, in koliko podpore daje slovenski mladini, je pričakovati, da se bode slavno p. n. občinstvo zavedlo svoje dolžnosti in povsodi zahtevalo le sveče družbe sv. Cirila in Metoda. — Ker je kakovost teh sveč najboljša, cena pa enaka drugim sovrstnim izdelkom, je dolžnost vsakega narodnega trgovca, da si omisli te sveče. — V kratkem izidejo ceniki, ki se bodo na zahtevanje dopisili poštne prosto. Za razprodajo Ciril-Metodovih stearinsveč je družbino vodstvo poverilo trgovca gospoda Mafeja Žigona v Škofji Loki kot glavnega zalagatelja. Vsa naročila ali sploh kaka pojasnila naj bodo naslovljena na omenjenega gospoda trgovca, ki bo drage volje vedno na razpolago.

Zakaj si pri zevanju zakrivamo z roko usta? V srednjem veku in kjekod tudi še zdaj je prazna vera, da hudič zmiraj preži, da bi se mogel vtepti v človeka ter ga posesti. Ker pa je moral včasih precej dolgo čakati pri kakem človeku, preden je odprl usta, ga je rajši dregnil, da je zehnil in tako je vjahal vanj z vsem svojim peklenkim veličanstvom. Zato so si ljudje prekrizavali usta pri zehanju, da bi preprečili peklenščka. Ponekod imajo še to navado, po drugih krajih pa si samo z dlanjo prikrijejo usta, dekadenti in secesionisti pa puste, kadar zehajo, usta na ves stežaj odprta.

Kraljev vzgojitelj. Pred nedavnim je umrl v Milanu general Osio, vzgojitelj sedanjega kralja Viktorja Emanuela. Kralj se je zjokal, ko je slišal o njegovi smrti. Osio pa je bil z nekdanjim napoljskim princem jako strog. Luigi Morandimu, ki je imel poučevati princa, je dejal: „Ravnajte s princem kakor z vsakim drugim človekom; nič se ne ozirajte na njegov stan. Pri pouku naj si tudi princ streže sam — kadar česa treba, recimo za pisanje“. Kadar se je general Osio raztogotil, je navadno dejal: „Črevljarjev sin je isto kakor kraljev sin; če je osel, ostane osel, zapomnite si to“, in na to je zažvenketal z ostrogami ter zaloputnil vrata. „Princ, to je na vašo korist“, je omenil Morandini in princ je dejal: „Vem“. Princ se je bal Osia kakor vruga ter je z največjo skrbjo izpolnjeval svoje dolžnosti. Bil je tako priden, da je o njem dejala njegova mati, kraljica Margherita: „Moj sin me še nikdar ni žalil“. Osio je skrbel posebno za to, da postane princ telesno krepak. Nekoč je zaukazal princu, ko je imel nahod, naj takoj zajaše konja. Ker je deževalo, je prof. Morandi omenil: „Princ se bo prehladil.“ „E kaj — prehladil! Ne sme se prehladiti. Kaj pa, če bi bila vojna? Potem bi moral iti na konja tudi prehlajen“, se je odrezal Osio. Osio ni maral tudi za zdravniške predpise, tako da se je princ čez telesni zdravnik večkrat pritožil: „S tem vojakom ni možno pametno govoriti“. Od sedmih zjutraj se je princ učil. Pri tem je sedel na navadnem stolu, učitelj pa v naslanjaču. Že v dvanajstem letu je govoril princ francosko in angleško. Ko je prečital Silvia Pellica: „Iz mojih ječ“ ter izvedel, da so morali na Spicbergu karbonarji odrezati Maroncellimu ranjeno nogo, je princ zaškripal z zobmi in tako hudo zaklel, da mu je moral Morandi pripomniti: „Princ, zdaj smo z Avstrijo v trozvezi“. Princ se je učil latinščine s svojo materjo, toda mati je bolj napredovala. Dočim je sin še čital Kornelija Nepota, je mati že čitala Vergilija. „Mamica ne dela nič drugega, kakor da se uči latinščine, jaz pa se moram s toliko reči ukvarjati“, je vzdihnil princ. Vsako leto je

moral princ delati skušnjo. Nekoč je omenil njegov oče: „Za mojih dni je bilo vse drugače; učil sem se, kadar sem hotel, učitelji so ubogali mene, jaz sem sedel v naslanjaču in oni na navadnem stolu“. Zadnjo skušnjo je napravil princ v 17. letu. Znal je takrat izborno jahati, streljati, z mečem se bit, plavati, risati, slikati, igrati na glasbena orodja, znal je prav dobro več jezikov in slovstev, filozofijo in vojaško znanstvo.

Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Št. 656.

Kranjsko.

Na II. mestni deški petrazrednici je stalno popolniti mesto nadučitelja-voditelja.

Prosilci za razpisano mesto naj svoje pravilno opremljene prošnje predpisanim potom vlagajo najkasneje do dne 10. avgusta t. l. pri podpisnem e. kr. mestnem šolskem svetu.

Zakasnele ali pomanjkljive prošnje se ne bodo vpoštevale.

C. kr. mestni šolski svet v Ljubljani dne 20. julija 1902.

Št. 1403.

Na trirazrednici v Knežaku je eno učno mesto stalno popolniti.

Prošnje naj se vlagajo semkaj do dne 22. avgusta 1902.

C. kr. okr. šolski svet v Postojini dne 21. julija 1902.

Št. 1307.

Štajersko.

Na petrazredni ljudski šoli pri Sv. Marku blizu Ptuja se bode s početkom zimskega tečaja t. l. stalno namestita nadučiteljska služba z dohodki po III. krajnem razredu in s prostim stanovanjem.

Prosilci za to mesto, ki morajo biti vsposobljeni za pouk v obeh deželnih jezikih in za veronauk, naj vložijo svoje prošnje s pričevalom usposobljenosti in zrelostnega izpita ter z domovnico opremljene, predpisanim potom pri krajnem šolskem svetu pri sv. Marku, p. Ptuj, do 15. avgusta t. l.

Okrajni šolski svet v Ptuj, dne 19. julija 1902.

Za predsednika: *Oschgan.*

Št. 1208.

Na dvorazredni ljudski šoli pri Sv. Bolfanku v Slov. goricah se bode s 1. novembrom t. l. stalno, eventualno začasno namestita učiteljska služba z dohodki po tretjem krajnem razredu in s prosto izbo.

Prosilci ali prosilke za to mesto naj vložijo svoje redno opremljene prošnje predpisanim potom do 15. avgusta t. l. pri krajnem šolskem svetu pri Sv. Bolfanku v Slov. gor.

Za predsednika okrajnega šolskega sveta v Ptuj dne 18. julija 1902.

Oschgan.

Na petrazredni ljudski šoli pri Sv. Miklavžu je stalno ali začasno popolniti dve učiteljski mesti z dohodki po III. krajnem razredu in s prostim stanovanjem.

Prosilci ali prosilke naj vložijo svoje redno opremljene prošnje predpisanim potom pri krajnem šolskem svetu pri Sv. Miklavžu do 18. avgusta t. l.

Št. 5150.

Primorsko.

Na petrazredni deški ljudski šoli s pravico javnosti v Trstu se razpisuje služba učitelja s 1280 K letne plače in 240 K stanarine.

Postavno opremljene prošnje naj se do 10. avgusta t. l. dopošljejo podpisnemu vodstvu.

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani
dne 13. julija 1902.

Št. 832.

Istra.

Na mešani enorazrednici s slovenskim učnim jezikom v Slivji (občina Materija) popolniti je mesto učitelja (voditelja) III. plačilnega reda.

Dohodki, združeni s to službo razvidni so iz deželne postave za Istro z dne 9. oktobra 1901 dež. zak. list št. 35.

Prositelji naj svoje pravilno opremljene prošnje predpisanim potom tekom štirih tednov sem predložijo.

C. kr. okrajni šolski svet Volosko.

„Učiteljski Tovariš“ izhaja 1., 10. in 20. dne vsakega meseca ter stoji vse leto 8 K, pol leta 4 K, četrta leta 2 K. Spisi naj se blagovolijo pošiljati samo pod naslovom: Uredništvo „Učiteljskega Tovarša“ v Ljubljani. Naročnino pa prejema g. Frančišek Crnagoj, nadučitelj v Ljubljani (Barje). — Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko. — Oznanila in poslanice se računajo za stran 30 K, pol strani 16 K, $\frac{1}{3}$ strani 10 K, $\frac{1}{4}$ strani 8 K, $\frac{1}{8}$ strani 4 K; manjši inserati po 20 h petit-vrsta. Večkratno objavljenje po dogovoru. Priloge poleg poštne 6 K.